

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
ΣΧΟΛΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ & ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ

ΣΠΟΥΔΩΝ ΦΛΩΡΙΝΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΝΗΠΙΑΓΩΓΩΝ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΤΙΤΛΟΣ

Κινηματογραφική παιδεία στην προσχολική εκπαίδευση – Εκπαιδευτικές
πρακτικές – Προτάσεις

Film education: practices and suggestion in Early Childhood Education

ΦΟΙΤΗΤΡΙΑ: ΚΑΡΠΟΥΛΑ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΥ

ΑΕΜ: 3298

ΕΠΟΠΤΗΣ: ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΣΙΔΗΡΟΠΟΥΛΟΥ, ΕΔΙΠ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ
ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑΣ

Β' ΒΑΘΜΟΛΟΓΗΤΡΙΑ: ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ ΒΑΜΒΑΚΙΔΟΥ,
ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ ΝΕΟΤΕΡΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ &
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

ΦΛΩΡΙΝΑ, ΙΟΥΝΙΟΣ 2020

Περιεχόμενα

Περιεχόμενα.....	2
Λίστα Πινάκων	4
Λίστα Εικόνων.....	5
Ευχαριστίες.....	6
Περίληψη	7
Abstract.....	8
Κεφάλαιο 1 ^ο : Εισαγωγή	9
Κεφάλαιο 2ο: Θεωρητικό Πλαίσιο	11
2.1 Κινηματογράφος και εκπαίδευση.....	11
2.1.1 Εισαγωγικά.....	11
2.1.2 Κινηματογραφική παιδεία και Προγράμματα Σπουδών.....	12
2.2 Σκοπός κινηματογραφικής παιδείας.....	13
2.2.1 Πρόγραμμα Σπουδών για το Νηπιαγωγείο (2011)	14
2.2.2 Κινηματογράφος και παιδιά	15
2.3 Φορείς για τον κινηματογράφο για νέους και παιδιά, http://www.neanikorplano.gr/toneanikorplano	18
2.3.1 Νεανικό Πλάνο.....	18
2.3.2 Διεθνές Φεστιβάλ Κινηματογράφου Ολυμπίας για Παιδιά και Νέους	18
2.3.3 Camera Zizanio - Ευρωπαϊκή Συνάντηση Νεανικής Οπτικοακουστικής Δημιουργίας.....	18
2.4 Απόψεις νηπιαγωγών και απόπειρες εφαρμογής κινηματογραφικής παιδείας στην προσχολική εκπαίδευση	19
Κεφάλαιο 3 ^ο :Ερευνητική Προσέγγιση.....	20
3.1 Ερευνητική διαδικασία:	20
3.1.1 Δείγμα έρευνας:.....	20
3.1.2 Σκοπός έρευνας:	21
3.1.3 Ερευνητικά ερωτήματα	21
3.1.4 Μέθοδοι και εργαλεία έρευνας:.....	21
Κεφάλαιο 4 ^ο : Αποτελέσματα – Ανάλυση	27
Κεφάλαιο 5 ^ο : Συμπεράσματα-Συζήτηση αποτελεσμάτων.....	49
Βιβλιογραφία	52

Παράρτημα.....	55
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ.....	55
Κατηγοριοποίηση Δεδομένων (Excel).....	58

Λίστα Πινάκων

<i>Πίνακας 1: Ερευνητικά ερωτήματα</i>	23
<i>Πίνακας 2: Παραδείγματα κωδικοποίησης</i>	25
<i>Πίνακας 3: Δεδομένα 1^{ης} ερώτησης</i>	27
<i>Πίνακας 4: Κατηγορίες αιτιολόγησης</i>	28
<i>Πίνακας 5: Δεδομένα 2^{ης} ερώτησης</i>	30
<i>Πίνακας 6: Σειρά προτίμησης κινηματογραφικών ειδών</i>	31
<i>Πίνακας 7: Επιπλέον οπτικοακουστικά είδη που προτιμώνται</i>	31
<i>Πίνακας 8: Δεδομένα ερωτήματος 2β</i>	32
<i>Πίνακας 9: Συχνότητα αξιοποίησης κινηματογράφου</i>	33
<i>Πίνακας 10: Ποιοι επιλέγουν το κινηματογραφικό υλικό</i>	34
<i>Πίνακας 11: Χώρος Προβολής</i>	36
<i>Πίνακας 12: Προτιμώμενη οθόνη προβολής</i>	37
<i>Πίνακας 13: Προβολή υλικού μέσω</i>	37
<i>Πίνακας 14: Κριτήρια επιλογής κινηματογραφικού υλικού</i>	39
<i>Πίνακας 15: Παιδαγωγικά κατάλληλα κινηματογραφικά είδη</i>	42
<i>Πίνακας 16: Δημόσια κινηματογραφική προβολή</i>	43
<i>Πίνακας 17: Λόγοι δημόσιων κινηματογραφικών προβολών</i>	44
<i>Πίνακας 18: Κινηματογραφική προβολή στο νηπιαγωγείο</i>	45
<i>Πίνακας 19: Λόγοι προβολών στο νηπιαγωγείο</i>	46
<i>Πίνακας 20: Αποτελέσματα σχεδιασμού διαθεματικών προσεγγίσεων</i>	47
<i>Πίνακας 21: Σκοπός διαθεματικών προσεγγίσεων</i>	48

Λίστα Εικόνων

Εικόνα 1: Κωδικοποίηση δεδομένων 1^{ου}, 2^{ου} και 3^{ου} ερωτήματος60

Εικόνα 2: Κωδικοποίηση δεδομένων 4^{ου}-9^{ου} ερωτήματος61

Ευχαριστίες

Για την ολοκλήρωση της παρούσας ερευνητικής εργασίας, η οποία αποτελεί καρπό μιας επίπονης και συστηματικής προσπάθειας, θα ήθελα να ευχαριστήσω θερμά την επόπτριά μου κα Σιδηροπούλου για την εμπιστοσύνη που έδειξε στο πρόσωπό μου, αναλαμβάνοντας την επίβλεψη της πτυχιακής μου εργασίας, καθώς για το χρόνο που μου αφιέρωσε και την ουσιαστική βοήθεια που μου παρείχε σε όλη τη διάρκεια της εργασίας μου. Επίσης, θα ήθελα να ευχαριστήσω ειλικρινά την καθηγήτρια μου κα Βαμβακίδου για την υποστήριξή της από το ρόλο της β' βαθμολογήτριας. Επίσης, θερμές ευχαριστίες αξίζουν στις νηπιαγωγούς από τη Φλώρινα και την Αιτωλοακαρνανία που δέχτηκαν να συμμετάσχουν στην έρευνα, απάντησαν στο ερωτηματολόγιο κι έτσι συνέβαλαν στην εκπόνηση της εργασίας. Τέλος, ευχαριστώ την οικογένειά μου για τη στήριξη και την κατανόηση που επέδειξε καθ' όλη τη διάρκεια της εκπόνησης της πτυχιακής μου εργασίας. Συγκεκριμένα, τους αγαπημένους μου γονείς, για τις θυσίες και τη βοήθειά τους, ώστε να πραγματοποιήσω τις σπουδές μου, καθώς και τα αδέρφια μου, και τους στενούς μου φίλους για την ψυχολογική υποστήριξη και την τεχνική επιμέλεια του κειμένου.

Περίληψη

Στο πιλοτικό Πρόγραμμα Σπουδών για το Νηπιαγωγείο (ΠΣ, 2011) προτείνεται μία νέα ενότητα για την οπτικοακουστική έκφραση της οποίας το περιεχόμενο και οι προτεινόμενες στρατηγικές διδασκαλίας υποστηρίζονται από τη σχετική βιβλιογραφία για την εκπαίδευση στα ΜΜΕ/οπτικοακουστικό γραμματισμό, μέρος της οποίας είναι η κινηματογραφική παιδεία (ΚΠ). Η σχολική πραγματικότητα αντικατοπτρίζει όμως όσα προτείνονται στο ΠΣ σχετικά με την ΚΠ και τον οπτικοακουστικό γραμματισμό; Αυτό το σκεπτικό μάς οδήγησε να υλοποιήσουμε κατά το ακαδημαϊκό έτος 2019-20 στο πλαίσιο της πτυχιακής μας εργασίας την παρούσα έρευνα σε νηπιαγωγεία της Φλώρινας και της Αιτωλοακαρνανίας. Πρόκειται για μια ποιοτική έρευνα που επιχειρεί να καταγράψει τις αντιλήψεις των νηπιαγωγών σχετικά με την αναγκαιότητα της Κινηματογραφικής Παιδείας (ΚΠ) στην Προσχολική Εκπαίδευση (ΠΕ), καθώς και τις σχετικές εκπαιδευτικές πρακτικές που εκφράζουν οι νηπιαγωγοί ότι ακολουθούν. Για τη συλλογή δεδομένων χρησιμοποιήσαμε μεικτό ερωτηματολόγιο και για την ανάλυσή τους βασιστήκαμε στην εμπειρικά θεμελιωμένη θεωρία. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα που έχουμε στη διάθεσή μας οι νηπιαγωγοί που συμμετείχαν στην έρευνα θεωρούν χρήσιμη την ΚΠ στην ΠΕ, αντιλαμβάνονται και χρησιμοποιούν τον κινηματογράφο κυρίως ως μέσο επίτευξης μαθησιακών στόχων, θεωρούν ως κατάλληλες για παιδιά τις ταινίες εκπαιδευτικού περιεχομένου, τις οποίες προβάλλουν συχνότερα και επιλέγουν περισσότερο βάσει του παιδαγωγικού τους χαρακτήρα και λιγότερο βάσει αισθητικών κριτηρίων ή για απόλαυση/ψυχαγωγία. Οι νηπιαγωγοί που έχουν σχεδιάσει δραστηριότητες με αντικείμενο την ΚΠ ενσωματώνουν στην ουσία στη μαθησιακή διαδικασία ταινίες μυθοπλασίας ή τεκμηρίωσης ως εργαλείο κατανόησης, στοχεύοντας επίσης στην ορθή χρήση του μέσου από τα παιδιά. Δεν αναδεικνύουν τον κινηματογράφο ως μέσο προσωπικής έκφρασης και δημιουργίας, όπως προτείνεται από το ΠΣ (2011). Η έρευνα καταλήγει με τη διαπίστωση ότι η ΚΠ στην ΠΕ πρέπει να ενισχυθεί περισσότερο και οι εκπαιδευτικοί πρέπει να υποστηριχθούν με σχετικές επιμορφώσεις.

Λέξεις – Κλειδιά: Προσχολική Εκπαίδευση, κινηματογραφική παιδεία, απόψεις νηπιαγωγών

Abstract

The pilot Greek Early Childhood Education Curriculum (2011) includes a new subject about children audio-visual expression whose content and teaching strategies are consistent with the relevant literature on media literacy, part of which is film education (FE). But does teaching procedure in preschool classes reflect what is being suggested about FE? This question led us, during the academic year 2019-20, to conduct a qualitative research in Florina and Etoloakarnania in order to examine teachers' beliefs and practices about FE in ECE. Data have been collected by using a questionnaire. Data analysis have been based on grounded theory. According to the findings, preschool teachers who have participated in this research, consider FE to be useful in ECE. They perceive and use films and cinema mainly as a means to achieve learning goals of different subjects. Educational films are considered appropriate for children and are been chosen more on basis of their pedagogical aspect and less on the basis of aesthetic criteria or for enjoyment/entertainment. Preschool teachers who mentioned that they implement FE's activities do not highlight the creative dimension of audio-visual production as a way of personal expression as it is suggested in ECE Curriculum (2011). They mainly aim at developing skills of understanding or proper use of the medium. The research concludes with the need to promote more Film Education in ECE and to support preschool teachers by providing them relevant training.

Keywords: Early Childhood Education, Film Education, teachers' beliefs

Κεφάλαιο 1^ο: Εισαγωγή

Η εργασία περιλαμβάνει την έρευνα που διεξήγαμε στο πλαίσιο της πτυχιακής μου εργασίας κατά την περίοδο Ιανουαρίου - Φεβρουαρίου 2020. Πρόκειται για μία διερευνητική μελέτη περίπτωσης που είχε ως σκοπό να διερευνήσει τις απόψεις των νηπιαγωγών για την αναγκαιότητα της Κινηματογραφικής Παιδείας (ΚΠ) στην Προσχολική Εκπαίδευση (ΠΕ), καθώς και τις σχετικές εκπαιδευτικές πρακτικές που ακολουθούν οι νηπιαγωγοί.

Η ενασχόληση μου με το θέμα αυτό προέκυψε από την πεποίθησή μου ότι η πληθώρα των οπτικοακουστικών προϊόντων που αποτελούν αναπόσπαστο μέρος της καθημερινότητας των παιδιών και των νέων, οφείλουν να αξιοποιούνται στην εκπαίδευση και να δίνεται η δυνατότητα στους μαθητές να τα προσεγγίζουν κριτικά και δημιουργικά. Ο κινηματογράφος με τη μορφή της ταινίας, όταν αναπαράγεται από οποιοδήποτε μέσο (βίντεο, τηλεόραση, υπολογιστή, διαδίκτυο), αποτελεί ένα πολυτροπικό μέσο και μια στρατηγική διδασκαλίας και προσέγγισης της γνώσης, την οποία προτείνει η «νέα μάθηση» (Kalantzis, 2013). Επίσης, εκτός από την καλλιτεχνική έκφραση, που εκδηλώνεται μέσα από την παραγωγή κινηματογραφικών ταινιών, η παιδαγωγική αξία του κινηματογράφου συνδέεται με καθαυτό θέαση μιας κινηματογραφικής ταινίας. Ειδικότερα, η θέαση μιας κινηματογραφικής ταινίας συνιστά μια νοητική διαδικασία, η οποία απαιτεί την αντιληπτική ικανότητα του θεατή (Eidsvik, 1978).

Ο κινηματογράφος συνιστά ένα μαζικό μέσο επικοινωνίας (ΜΜΕ) και συγκαταλέγεται σε αυτήν την κατηγορία. (Buckingham, 2008). Επομένως, η εκπαιδευτική προσέγγιση και αξιοποίηση του κινηματογράφου αποτελεί μέρος της εκπαίδευσης στα ΜΜΕ. Τις τελευταίες δεκαετίες και ακόμη περισσότερο από το τέλος της δεκαετίας του '90 με την ανάδειξη των πολυγραμματισμών η εκπαίδευση στα ΜΜΕ έγινε ακόμη πιο αναγκαία και η σχετική βιβλιογραφία που το αναδεικνύει αυτό είναι σημαντική. Επομένως, η προσαρμογή του σχολείου στις νέες κοινωνικές και τεχνολογικές συνθήκες φαντάζει εύλογη. Το Αναλυτικό Πρόγραμμα του Νηπιαγωγείου λαμβάνοντας υπόψη τα σύγχρονα δεδομένα και τις νέες συνθήκες περιέλαβε, αν και αρκετά συνοπτικά, μια ειδική σχετική ενότητα υπό τον τίτλο

Οπτικοακουστική έκφραση στη μαθησιακή περιοχή Τέχνες στο πιλοτικό Πρόγραμμα Σπουδών (2011). Κατά πόσο αυτό επηρέασε τις σχολικές δραστηριότητες που υλοποιούνται στα νηπιαγωγεία ή τις εκπαιδευτικές πρακτικές των εκπαιδευτικών; Σύμφωνα με τη βιβλιογραφία έχουν γίνει προσπάθειες καταγραφής των απόψεων των νηπιαγωγών ή απόπειρες αποτύπωσης αντίστοιχων παρεμβάσεων με την μορφή καλών πρακτικών. Προς αυτήν την κατεύθυνση θελήσαμε να εργαστούμε κι εμείς με αποτέλεσμα να προβούμε στο σχεδιασμό μιας έρευνας που θα εξέταζε τις αντιλήψεις των νηπιαγωγών σχετικά με αναγκαιότητα της ΚΠ στην ΠΕ και θα κατέγραφε αν οι εκπαιδευτικοί εντάσσουν, πώς και γιατί, τον κινηματογράφο στην εκπαιδευτική διαδικασία. Για τη συλλογή των δεδομένων συντάξαμε ένα ερωτηματολόγιο μεικτού τύπου, το οποίο συμπληρώθηκε από τις 30 εν ενεργεία νηπιαγωγούς από τους νομούς Φλώρινας και Αιτωλοακαρνανίας που συμμετείχαν στην έρευνα. Για την ανάλυση των δεδομένων βασιστήκαμε στην εμπειρικά θεμελιωμένη εργασία.

Η παρούσα εργασία χωρίζεται σε δυο μέρη. Το πρώτο μέρος θέτει το θεωρητικό πλαίσιο μέσα στο οποίο τοποθετείται η παρέμβασή μας. Αναδεικνύονται πτυχές της σχέσης του κινηματογράφου με την εκπαίδευση και τα παιδιά, υπό το πρίσμα της ευρύτερης εκπαίδευσης στα ΜΜΕ και του οπτικοακουστικού γραμματισμού. Γίνεται αναφορά στο έργο φορέων που προωθούν την κινηματογραφική παιδεία καθώς και στις βασικές πτυχές της οπτικοακουστικής παιδείας που προτείνονται το πιλοτικό Πρόγραμμα Σπουδών (2011). Το δεύτερο μέρος της εργασίας περιλαμβάνει το ερευνητικό πλαίσιο. Σε αυτό περιγράφεται η μέθοδος με την οποία συλλέχθηκαν και αναλύθηκαν τα δεδομένα της έρευνας. Επίσης, επεξηγείται ο σχεδιασμός της έρευνας, παρουσιάζονται η ανάλυση και τα αποτελέσματα από τα δεδομένα που συλλέχθηκαν. Τέλος, η εργασία κλείνει με τη συζήτηση των αποτελεσμάτων και την κριτική τους αποτίμηση.

Κεφάλαιο 2ο: Θεωρητικό Πλαίσιο

2.1 Κινηματογράφος και εκπαίδευση

2.1.1 Εισαγωγικά

Ο κινηματογράφος είναι ένα από τα σημαντικά πολιτισμικά αγαθά της εποχής μας κι εντάσσεται στο χώρο του οπτικού πολιτισμού. Αποτελεί ψυχαγωγία, τέχνη, εμπορικό προϊόν και πολιτιστικό - κοινωνικό φαινόμενο (Κολοβός, 1999) και συνδυάζει πτυχές όπως προϊόν κινηματογραφικής βιομηχανίας, μέσο κινηματογραφικής επικοινωνίας, έργο τέχνης (Monaco, 2019: 259). Ο κινηματογράφος, ή αλλιώς «έβδομη τέχνη», έχει ιστορία 120 χρόνων. Από το σύστημα ιδιωτικής θέασης και το *κινητοσκόπιο* του Edison στις Η.Π.Α. και τις δημόσιες προβολές του *cinématographe* των αδελφών Lumière στη Γαλλία και τις ολιγόλεπτες βωβές ταινίες, ο κινηματογράφος πέρασε στην ομιλούσα εποχή και τις ταινίες μεγάλου μήκους, καθιερώθηκε ως μέσο λαϊκής ψυχαγωγίας, αλλά και αισθητικών και ιδεολογικών αναζητήσεων και γνώρισε μεγάλη ανάπτυξη παγκοσμίως, ακόμη και τώρα στην εποχή των πολυμέσων (Monaco, 2019: 259-297). Ο κινηματογράφος συγκεντρώνει το ενδιαφέρον των κοινωνικών επιστήμων γιατί θεωρείται σημαντικό εργαλείο για την διερεύνηση των κοινωνικών δομών και αξιών που αναπαρίστανται σε αυτόν (Γουλής, 2016:43). Η αλληλεπίδραση του κινηματογράφου με την κοινωνία άγγιξε και τον τομέα της εκπαίδευσης (Θεμελή, 2015). Από νωρίς υπογραμμίστηκε η ανάγκη σύνδεσης κινηματογράφου και εκπαίδευσης κι έχουν καταγραφεί καλές πρακτικές στην Ελλάδα και το εξωτερικό, οι οποίες «έχουν αποτελέσει καταλύτη για την αναβάθμιση των εκπαιδευτικών συστημάτων» (ΠΙ, 2011:82).

Αυτό έγινε πιο επιτακτικό με την αλλαγή της χιλιετίας και τις σύγχρονες κοινωνικές, πολιτισμικές συνθήκες των ανεπτυγμένων χωρών και τις εξελίξεις στην επικοινωνία που οδήγησαν στην εξάπλωση της οπτικοακουστικής πληροφορίας. Το παραδοσιακό εκπαιδευτικό πρόγραμμα που κυρίως στηριζόταν στον γραπτό και προφορικό λόγο έπρεπε να λάβει υπόψη του ότι το πολυτροπικό μήνυμα, αυτό που περιλαμβάνει δηλαδή κείμενο, εικόνα, ήχο, με πολλά σημειωτικά συστήματα, ήταν πλέον το κυρίαρχο. Ως *κείμενο* θεωρείται πλέον μία σύνθετη ποικιλία κοινωνικών καταστάσεων ή συμβάντων: γραπτά κείμενα και αφίσες, video-clips, ταινίες, ιστότοποι (Χοντολίδου, 1999). Μέσω της εκπαίδευσης τα παιδιά έπρεπε να

εξοικειωθούν με «εργαλεία» που θα τους επέτρεπαν να ανταποκριθούν στην πολυπλοκότητα της εποχής. Έτσι, από την δεκαετία του 1990 αναδείχθηκαν νέες ανάγκες για απόκτηση δεξιοτήτων με αποτέλεσμα τη θέση του γραμματισμού να πάρουν οι πολυγραμματισμοί που έχουν στόχο «να συμπληρώσουν ή να επεκτείνουν τη διδασκαλία του γραμματισμού στο πλαίσιο της νέας εποχής που ζούμε» (Kalantzis & Core, 1999, παρα. 8, όπως αναφέρεται στο Γκόρια, 2010:25).

2.1.2 Κινηματογραφική παιδεία και Προγράμματα Σπουδών

Τα παιδιά έχουν πολυτροπικές εμπειρίες, γνωρίζουν και χρησιμοποιούν στην καθημερινότητά τους τα νέα μέσα και τους ποικίλους σημειωτικούς τρόπους κατασκευής μηνύματος. Το Πρόγραμμα Σπουδών ήδη από την Προσχολική Εκπαίδευση όφειλε να γεφυρώσει την σχολική και εξωσχολική πραγματικότητα, να στοχεύσει σε ένα διαφορετικό, πιο σύνθετο εγγραμματισμό, τον οπτικοακουστικό, που να καλλιεργεί την ικανότητα των παιδιών να αναλύουν το οπτικοακουστικό κείμενο, να συνειδητοποιούν το εκφραστικό του δυναμικό ώστε να το χρησιμοποιούν δημιουργικά. (ΠΙ, 2011:82) Το σχολείο όφειλε να αντιμετωπίσει δηλαδή την πρόκληση, να εντάξει τα τεχνολογικά οπτικοακουστικά μέσα και να χαράξει μια οπτικοακουστική εκπαίδευση τόσο για τους εκπαιδευτικούς, όσο και παιδιά και τους νέους. Όπως σημειώνει η Κορωναίου πολλοί προσδοκούσαν σε μια γόνιμη σχέση συνεργασίας ανάμεσα στο εκπαιδευτικό σύστημα και τα Μέσα Μαζικής Επικοινωνίας, τα οποία είχαν ονομαστεί και ως παράλληλο σχολείο λόγω του παιδαγωγικού (με την ευρεία έννοια του όρου) ρόλου που πίστεψαν ότι είχαν. Παρόλο αυτά, αν και οι δύο αυτοί κόσμοι έχουν αρκετά κοινά σημεία, καθώς αποτελούν σταθερούς θεσμούς των σύγχρονων κοινωνιών και απευθύνονται και οι δύο σε μεγάλο κοινό και παρεμβαίνουν επίσης στο πεδίο της πολιτιστικής δράσης και έκφρασης, σχολείο και παράλληλο σχολείο δεν κατάφεραν να συνεργαστούν αρμονικά λόγω της αμυντικής στάσης του σχολείου απέναντι στα ΜΜΕ (Κορωναίου, 2001:20-23). Η αμυντικότητα αυτή έχει εντοπιστεί και από άλλους ερευνητές, οι οποίοι παρατηρούν όμως πλέον μία αλλαγή, καθώς η εκπαίδευση στα ΜΜΕ εντάσσεται σε πολλά προγράμματα σπουδών. Η εισαγωγή αυτή της εκπαίδευσης των ΜΜΕ στα Προγράμματα Σπουδών αποτελεί μέρος προοδευτικών εκπαιδευτικών στρατηγικών αφού εισάγει τις εξωσχολικές κουλτούρες των μαθητών/τριών στο ΑΠ. (Buckingham, 2008). Σ' αυτήν την οπτικοακουστική εκπαίδευση ο κινηματογράφος

έχει ρόλο πολύτιμου επιστημονικού και παιδαγωγικού εργαλείου (Κορωναίου, 2001:26).

2.2 Σκοπός κινηματογραφικής παιδείας

Οι υποστηρικτές της ανάγκης αξιοποίησης του κινηματογράφου στο σχολείο έχουν τονίσει ποικίλες διαστάσεις του. Ο κινηματογράφος γι' αυτούς, αποτελεί εκπαιδευτικό εργαλείο που προωθεί γενικές και ειδικές γνώσεις, είναι μέσο που προσφέρει θέαμα, ψυχαγωγία κι απόλαυση, καλλιεργεί αισθητικά, ανοίγει δρόμους και δημιουργεί κόσμους πολιτιστικής και κοινωνικής έκφρασης, καθώς και ανάπτυξης της επιστημονικής γνώσης, αλλά και διευρύνει τη δημοκρατική λειτουργία σε όλα τα επίπεδα της δημόσιας και ιδιωτικής ζωής αφού, μέσα από την καλλιέργεια δεξιοτήτων στα μέσα για όλους, αποτελεί παράγοντα για την καλύτερη αντίληψη του κόσμου και τη συμμετοχή στη δημοκρατική και πολιτιστική ζωή (Κορωναίου, 2001: Σπύρου, 2001)

Στο Μείζον Πρόγραμμα επιμόρφωσης εκπαιδευτικών το 2011 είχε συμπεριληφθεί ενότητα για την κινηματογραφική παιδεία και τις εφαρμογές της στην εκπαίδευση στον ευρύτερο πεδίο της αξιοποίησης των Τεχνών στην εκπαίδευση. «Η εισαγωγή της τέχνης του κινηματογράφου στο σχολείο στοχεύει στην αναβάθμιση της εκπαιδευτικής διεργασίας με τη χρήση ενός μέσου σύγχρονου, σύνθετου και ζωντανού, αλλά και στην όξυνση της ικανότητας του μαθητή να χειρίζεται κριτικά και δημιουργικά την πληθώρα των οπτικοακουστικών προϊόντων που αποτελούν αναπόσπαστο μέρος της καθημερινότητας του» (ΠΙ, 2011:81). Η κινηματογραφική εκπαίδευση δεν έχει ως στόχο να κάνει τους μαθητές της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης κινηματογραφιστές, αλλά τους προσφέρει ευκαιρίες ώστε το παιδί να αυτενεργεί, να εντάσσεται και να λειτουργεί ομαδικά, να γνωρίσει τον παγκόσμιο πολιτισμό, να έρθει σε επαφή με το φυσικό και κοινωνικό του περιβάλλον, να αποκτήσει κοινωνική συνείδηση και κριτική σκέψη, να γνωρίσει τον εαυτό του και να ανακαλύψει τα ταλέντα του (Σπύρου, 2006:273).

Σκοπός της κινηματογραφικής παιδείας είναι: α) η εξοικείωση των παιδιών και νέων με τα δομικά στοιχεία της γλώσσας του κινηματογράφου ώστε να τα αναγνωρίζουν και να κατανοεί τον τρόπο κατασκευής της κινηματογραφικής αφήγησης, β) η ανάδειξη της εικαστικής διάστασης σε σχέση με την οργάνωση της

πληροφορίας, ήχος, γ) η ενεργοποίηση των μαθητών και η μετατροπή τους από παθητικοί δέκτες μηνυμάτων, σε ενεργούς θεατές ή κατασκευαστές μηνυμάτων, δ) η ενσωμάτωση στη μαθησιακή διαδικασία ταινιών μυθοπλασίας ή τεκμηρίωσης ως εργαλείο κατανόησης, συσχετισμού, κριτικής σκέψης (ΠΙ, 2011).

2.2.1 Πρόγραμμα Σπουδών για το Νηπιαγωγείο (2011)

Απόπειρες εφαρμογής κινηματογραφικής παιδείας στην προσχολική εκπαίδευση προτείνονται στο πιλοτικό Πρόγραμμα Σπουδών για το Νηπιαγωγείο μέσω της οπτικοακουστικής έκφρασης. Στο πιλοτικό Πρόγραμμα Σπουδών για το Νηπιαγωγείο (2011) και στην μαθησιακή περιοχή «Τέχνες» περιλαμβάνονται πέντε μορφές καλλιτεχνικής έκφρασης. Μία από αυτές είναι η οπτικοακουστική έκφραση, στην οποία εντάσσεται η κινηματογραφική παιδεία. Η συγκεκριμένη ενότητα προσδιορίζει το περιεχόμενο της μαθησιακής περιοχής και προτείνει ενδεικτικές ιδέες και δράσεις που διευκολύνουν την προσέγγιση του περιεχόμενου και την υλοποίηση σχετικών επιδιώξεων.

Συγκεκριμένα, δίνεται έμφαση:

α) στην εξοικείωση των παιδιών με τη φωτογραφική κάμερα για την ανάπτυξη δεξιοτήτων χειρισμού της. Προτείνεται για παράδειγμα, να πειραματίζονται τα παιδιά για να εντοπίζουν βασικές λειτουργίες της φωτογραφικής κάμερας και τη δηλωτική σημασία της φωτογραφίας ενός προσώπου,

β) στην εξοικείωση των παιδιών με απλά μέσα ηχοληψίας και την υπερνίκηση του «προ του μικροφώνου αμηχανίας», όπως να πραγματοποιούν ηχογραφήσεις, να ενθαρρύνονται να μιλήσουν μπροστά στο μικρόφωνο ώστε να αποκτήσουν στοιχειώδεις τεχνικές παραμέτρους (π.χ. απόσταση από το μικρόφωνο, ένταση φωνής) ηχογράφησης φωνής και χρήσης μικροφώνου,

γ) στην εξοικείωση των παιδιών με τις εκατέρωθεν λειτουργίες των ανταποκριτή/διαμεσολαβητή και δέκτη ώστε να αναδεικνύεται ο υποκειμενισμός που διέπει την κατασκευή και πρόσληψη οπτικοακουστικού προϊόντος. Για παράδειγμα, προτείνεται τα παιδιά να σχηματίζουν μια «νοερή εικόνα» ενός αντικειμένου π.χ. με βάση τις πληροφορίες που λαμβάνουν από ένα ηχητικό αρχείο και να την αποδίδουν ζωγραφικά κι έπειτα να την συγκρίνουν με το πραγματικό αντικείμενο,

δ) στην εξοικείωση των παιδιών με τον μηχανισμό οπτικοακουστικής αφήγησης και τα βασικά εκφραστικά μέσα της οπτικοακουστικής γλώσσας, όπως να

εντοπίζουν, σχολιάζουν, αναλύουν το περιεχόμενο των οπτικοακουστικών έργων για να συνειδητοποιούν την κατασκευαστική διάσταση κάθε τρόπου απεικόνισης,

ε) στην εξοικείωση των παιδιών με την διαδικασία παραγωγής/δημιουργίας μιας απλής οπτικοακουστικής αφήγησης χρησιμοποιώντας απλά εκφραστικά μέσα, όπως τα βασικά κάδρα και τα όρια τους, τα είδη των ήχων και τη συμπληρωματική λειτουργία τους στα οπτικοακουστικά έργα. (ΠΣ, 2011:279-285)

2.2.2 Κινηματογράφος και παιδιά

Η σχέση των παιδιών με τον κινηματογράφο έχει καταγραφεί από νωρίς κι έχει διερευνηθεί από ποικίλες σκοπιές (Σπύρου, 1998, Θεοδοσίου & Σπύρου, 2001; Σπύρου, 2004, Μουμουλίδου & Οικονομίδου, 2006; Κούρτη, Σιδηροπούλου, Τσίγκρα, 2009). Σύμφωνα με τον Θεοδωρίδη που έκανε μια προσπάθεια χαρτογράφησης αναδεικνύονται τρεις όψεις: α) τα παιδιά ως αντικείμενο και υποκείμενο ταινιών, β) τα παιδιά ως θεατές και γ) τα παιδιά ως δημιουργοί (Θεοδωρίδης, 2009:1-17).

A) Τα παιδιά ως αντικείμενο και υποκείμενο ταινιών

Με τον όρο αντικείμενο εννοούνται τα παιδιά-ήρωες ταινιών στο έργο διαφόρων δημιουργών, ή σε ταινίες μιας συγκεκριμένης περιόδου ή εθνικής σχολής ή σε συγκεκριμένο είδος και μορφή ταινιών. Η μελέτη της αναπαράστασης των παιδιών στον κινηματογράφο επιτρέπει να διερευνηθούν οι ιδεολογικές τοποθετήσεις και στάσεις του δημιουργού ή να αναλυθεί η “οπτική” της εποχής που παρουσιάζεται ή το ιστορικό πλαίσιο παραγωγής μιας ταινίας (Θεοδωρίδης, 2009:3). Για παράδειγμα, οι αναπαραστάσεις της παιδικής ηλικίας δεν είναι στατικές. Από το φτωχό, μα αθώο παιδί του πρώτου μισού του 20ού αι. και τους απείθαρχους μαθητές που συγκρούονται με δασκάλους ταρασσοντας τα αυστηρά ήθη της εποχής, προβάλλεται στην δεκαετία του '50 το δράμα των παιδιών λόγω έλλειψης γονεϊκής φιγούρας ενώ αναδεικνύονται, στη δεκαετία του '60, οι σχέσεις παιδιών-γονιών με μεγαλύτερο ρεαλισμό (Κορωναίου, 2006).

Με τον όρο υποκείμενο εννοούνται τα παιδιά που συμμετέχουν σε μια ταινία ως ηθοποιοί και τα διάφορα θέματα που προκύπτουν, όπως το παιδί ως ηθοποιός και το εργασιακό του περιβάλλον, οι σχέσεις του παιδιού-ηθοποιού και των γονιών του με τους συντελεστές της ταινίας, τη σχέση του με τον/την σκηνοθέτη, η πιθανή

επίδραση της συμμετοχή του παιδιού-ηθοποιού στην μετέπειτα ζωή του και στην συναισθηματική του συγκρότηση (Θεοδωρίδης, 2009:3-4). Όπως λέει χαρακτηριστικά η σκηνοθέτης Πένυ Παναγιωτόπουλου με αφορμή τον μικρό ήρωα της ταινίας της *Δύσκολοι αποχαιρετισμοί: ο μπαμπάς μου* « Τραβάει ζόρι ένα παιδί σε ένα γύρισμα. (...) Το πιο άσχημο όμως είναι όταν σβήσουν ξαφνικά τα φώτα και (...) ξαναγίνεται ο Γιωργάκης, ο Ηλίας (...) και πρέπει να επανενταχτεί στην κοινωνία της ανωνυμίας. (...) Πρέπει να υπάρχει μια συνεχής ανθρώπινη επαφή εκ μέρους των ανθρώπων που μέχρι τώρα τον χρησιμοποίησαν. Εγώ ακόμα τον βλέπω...» (Κούρτη, Σιδηροπούλου, Τσίγκρα., 2009:86).

B) Τα παιδιά θεατές

Η θέση των παιδιών στο ρόλο του θεατή αναδεικνύει εύλογα ζητήματα πρόσληψης των ταινιών από τα παιδιά, επιλογής των ταινιών και γενικότερα προτιμήσεων των παιδιών, καθώς και θέματα αγωγής και κινηματογραφικής παιδείας. Ο ρόλος του θεατή είναι απαιτητικός. Ο θεατής οφείλει να έχει ορισμένα προσόντα αφού για να νοσηματοδοτήσει μια ταινία πρέπει να αποκωδικοποιήσει μια φευγαλέα εικόνα σε ένα γρήγορο ρυθμό προβολής τον οποίο δεν δύναται να ελέγξει. Σε αυτόν τον απαιτητικό ρόλο, πέρα από την μοναδικότητα του κάθε θεατή, προστίθεται και η ηλικία και η νεανική κουλτούρα των παιδιών που τα διαφοροποιούν από τους υπόλοιπους θεατές. Η απόσταση ανάμεσα στον ενήλικα-σκηνοθέτη και το παιδί-θεατή δημιουργεί επίσης μια ιδιαίτερη συνθήκη αφού ο σκηνοθέτης όταν δημιουργεί μια ταινία για παιδιά στηρίζεται συνειδητά ή ασύνειδα στις απόψεις του για το πώς τα παιδιά βλέπουν ταινίες και μπορούν να τις αναλύσουν ή να τις ερμηνεύσουν. Αυτό δεν σημαίνει ότι τα παιδιά-θεατές μέσα από την δική τους οπτική γωνία θα δουν τα ίδια. Με αντίστοιχο τρόπο η ιδεολογική πρόθεση του σκηνοθέτη παρεμβαίνει κι επηρεάζει τον τρόπο με τον οποίο στήνει μια 'παιδική' ταινία. Συχνά παρατηρείται μια απλοϊκή κινηματογραφική γλώσσα που δεν υποβάλλει ιδέες, όπως στις ταινίες για ενήλικες, αλλά εξηγεί προς αποφυγή παρανοήσεων χωρίς να δίνει ευκαιρίες για καλλιέργεια κριτικής σκέψης και φαντασίας του θεατή (Οικονομίδου, 2006).

Η θέση των παιδιών σε ρόλο θεατή γεννάει προβληματισμούς, όπως για παράδειγμα πώς επηρεάζουν οι ταινίες τη συμπεριφορά των παιδιών ή ποιες είναι οι επιπτώσεις των σκηνών βίας σε αυτά ή μέσα από ποιο θεσμικό πλαίσιο και κριτήρια κατατάσσουμε ή όχι τις ταινίες ως κατάλληλες για παιδιά (Οικονομίδου, 2006:252)

Τέλος, η θέση των παιδιών στο ρόλο του θεατή μάς κάνει να σκεφτούμε και για το περιεχόμενο και τις διαδικασίες της κινηματογραφικής παιδείας που επιδιώκεται. Για παράδειγμα, αναρωτιέται ο Θεοδωρίδης αν θέλουμε δραστηριότητες που διαπερνούν όλα τα γνωστικά αντικείμενα, αν στοχεύουμε σε μία κινηματογραφική παιδεία ή μια ευρύτερη οπτικοακουστική εκπαίδευση και αν γίνεται να μιλάμε μόνο για παρακολούθηση ταινιών από τα παιδιά χωρίς εμπειρίες παραγωγή τους (Θεοδωρίδης, 2009:8). Ως προς το τελευταίο σκέλος των ερωτήσεων, από το περιεχόμενο και τις στρατηγικές διδασκαλίας που προτείνονται από τη βιβλιογραφία, το ΠΣ γίνεται ξεκάθαρο ότι οι διδακτικές παρεμβάσεις στοχεύουν να καταστήσουν τα παιδιά ικανούς, ενεργούς χρήστες που κατανοούν, αναλύουν, αξιολογούν το περιεχόμενο, αλλά και έχουν τη δυνατότητα προσωπικής έκφρασης και δημιουργίας (Buckingham, 2008; ΠΙ, 2011; ΠΣ, 2011).

Γ) Τα παιδιά δημιουργοί ταινιών

Υπάρχει η άποψη πως μέσα από την εκπαίδευση θα πρέπει να δίνεται στα παιδιά η ευκαιρία να έχουν επαφή με την τεχνολογία και τα σύγχρονα οπτικοακουστικά εργαλεία για να διαμορφώνουν τα δικά τους οπτικοακουστικά κείμενα μέσα από τις δικές τους δυνατότητες. Είναι μία πρόταση που αξίζει να αναπτυχθεί αφού μέσα από τέτοιες μικρές ομάδες παραγωγής ταινιών ενισχύονται νέες μορφές οπτικοακουστικής έκφρασης και διευρύνεται η οπτικοακουστική κουλτούρα των παιδιών και των νέων. Τα παιδιά σε συνεργασία με τους εκπαιδευτικούς τους μπορούν στο πλαίσιο της τυπικής εκπαίδευσης να έχουν εμπειρίες δημιουργίας ολιγόλεπτων κινηματογραφικών ταινιών, οι οποίες μπορούν να ενταχθούν σε οποιαδήποτε μαθησιακή περιοχή. Μέσα από τις σχολικές αυτές παραγωγές οι μαθητές μπορούν να εκφράσουν καλλιτεχνικές ανησυχίες και απόψεις σχετικά με διάφορα θέματα, αλλά και σχετικά με τον κινηματογράφο. Για να επιτευχθεί αυτό χρειάζεται το κατάλληλο θεσμικό πλαίσιο που να προβλέπει και να ενθαρρύνει τέτοιες σχολικές παραγωγές με πρωτοβουλία μαθητών ή εκπαιδευτικών, να στηρίζει οικονομικά, να παρέχει τεχνογνωσία και υποδομές, να ενισχύει ειδικά φεστιβάλ, όπου οι μαθητικές παραγωγές μπορούν να προβάλλονται και να διακρίνονται. Πολλά από τα παραπάνω προωθούνται και υποστηρίζονται με αποσπασματικές πρωτοβουλίες εκπαιδευτικών και φορέων, όπως για παράδειγμα το «Κάμερα- Ζιζάνιο» στο Διεθνές Φεστιβάλ Ολυμπίας (Θεοδωρίδης, 2009).

2.3 Φορείς για τον κινηματογράφο για νέους και παιδιά,

<http://www.neanikoplano.gr/toneanikoplano>

2.3.1 Νεανικό Πλάνο

Πρόκειται για μία αστική μη κερδοσκοπική εταιρεία για την οπτικοακουστική επικοινωνία και έκφραση των νέων ανθρώπων που ιδρύθηκε το 1992 από κινηματογραφιστές, εκπαιδευτικούς και πρόσωπα από το χώρο της τέχνης και του πολιτισμού. Το Νεανικό Πλάνο έχει αναπτύξει συνεργασίες με δεκάδες φορείς στην Ελλάδα και το εξωτερικό για τη διοργάνωση ποικίλων σχετικών εκδηλώσεων και τη συμπαραγωγή προγραμμάτων.

2.3.2 Διεθνές Φεστιβάλ Κινηματογράφου Ολυμπίας για Παιδιά και Νέους

Ιδρύθηκε το 1997 και πραγματοποιείται κάθε Δεκέμβριο στον Πύργο Ηλείας. Είναι μοναδικό στην Ελλάδα, συγκαταλέγεται στα κορυφαία φεστιβάλ για παιδιά και νέους διεθνώς και αποτελεί μέλος διεθνών οργανισμών και φορέων για τον κινηματογράφο και την κινηματογραφική εκπαίδευση. Το Φεστιβάλ Ολυμπίας κατορθώνει την επαφή του ελληνικού κοινού με τον ποιοτικό κινηματογράφο για παιδιά και νέους και προβάλλει τις ελληνικές παραγωγές στο εξωτερικό.

2.3.3 Camera Zizanio - Ευρωπαϊκή Συνάντηση Νεανικής Οπτικοακουστικής

Δημιουργίας

Ιδρύθηκε το 2001 και διεξάγεται την ίδια περίοδο με το Φεστιβάλ Κινηματογράφου Ολυμπίας. Η Camera Zizanio είναι η σημαντικότερη πανευρωπαϊκή διοργάνωση που παρουσιάζει και αναδεικνύει τις νεανικές οπτικοακουστικές δημιουργίες. Στην Camera Zizanio διαγωνίζονται ταινίες μικρού μήκους που παράγονται ατομικά ή συλλογικά από παιδιά και νέους έως 20 ετών. Αποτελείται από τρία τμήματα: το Ευρωπαϊκό (διαγωνιστικό), το Ελληνικό (διαγωνιστικό) και το Διεθνές (πληροφοριακό).

2.4 Απόψεις νηπιαγωγών και απόπειρες εφαρμογής κινηματογραφικής παιδείας στην προσχολική εκπαίδευση

Όπως είδαμε παραπάνω τα τελευταία χρόνια γίνονται προσπάθειες ένταξης της κινηματογραφικής παιδείας και της οπτικοακουστικής έκφρασης στα σχολικά προγράμματα και στο πιλοτικό Πρόγραμμα Σπουδών για το Νηπιαγωγείο. Στο πλαίσιο της κινηματογραφικής παιδείας υπάρχει η διάσταση της δημιουργίας οπτικοακουστικού υλικού από τα παιδιά στο ρόλο του δημιουργού και γίνονται συστηματικές προσπάθειες υποστήριξής τους από φορείς όπως το Φεστιβάλ Ολυμπίας και η Camera Zizanio. Υπάρχουν επίσης προσπάθειες υλοποίησης τέτοιων καινοτόμων πρωτοβουλιών για τη δημιουργία οπτικοακουστικών προϊόντων από μαθητές σε διάφορες βαθμίδες της εκπαίδευσης, κυρίως Β/θμια και Δημοτική Εκπαίδευση. Όπως έχει καταγραφεί στη βιβλιογραφία γίνονται αντίστοιχες προσπάθειες και από εκπαιδευτικούς προσχολικής ηλικίας (Δημητριάδου, 2018). Όπως φαίνεται όμως από έρευνα (Σεμεντεριάδης, Σιδηροπούλου, Τσαμοδήμου, 2012:219). που διερεύνησε τις απόψεις των νηπιαγωγών για την κινηματογραφική παιδεία, μάλλον πρόκειται για αποσπασματικές προσπάθειες εκπαιδευτικών αφού η πλειονότητα των νηπιαγωγών που συμμετείχε, θεωρεί ότι η κινηματογραφική παιδεία αφορά την ανάπτυξη της ικανότητας των παιδιών να επιλέγουν ταινίες και ότι δεν είναι εφικτή η ένταξή της στο νηπιαγωγείο. Οι λίγοι νηπιαγωγοί που αναδείχθηκε ότι υλοποιούν δράσεις που προσβλέπουν στην καλλιέργεια της κινηματογραφικής παιδείας έχουν ως στόχο την κριτική κατανόηση των ταινιών, χρησιμοποιούν, κυρίως, κινούμενα σχέδια και ντοκιμαντέρ και δηλώνουν ότι αντιμετωπίζουν δυσκολίες που αφορούν μεθοδολογικά ζητήματα που προκύπτουν κυρίως από έλλειψη εξειδικευμένων γνώσεων και απουσία σχετικών συστηματικών επιμορφώσεων.

Κεφάλαιο 3^ο :Ερευνητική Προσέγγιση

3.1 Ερευνητική διαδικασία:

Το κεφάλαιο αυτό αναφέρεται στο ερευνητικό μέρος της πτυχιακής εργασίας. Παρουσιάζουμε δηλαδή την ερευνητική μεθοδολογία που ακολουθήσαμε προκειμένου να ανιχνεύσουμε και να καταγράψουμε τις αντιλήψεις των νηπιαγωγών σχετικά με την αναγκαιότητα της Κινηματογραφικής Παιδείας στην Προσχολική Εκπαίδευση, καθώς και τις εκπαιδευτικές πρακτικές που ακολουθούν οι νηπιαγωγοί στο πλαίσιο της κινηματογραφικής παιδείας.

3.1.1 Δείγμα έρευνας:

Το δείγμα της έρευνας αποτελείται από τριάντα τέσσερις (34) νηπιαγωγούς που υπηρετούν σε τρία (03) νηπιαγωγεία του νομού Φλώρινας και σε έξι (06) του νομού Αιτωλοακαρνανίας. Οι νηπιαγωγοί είναι όλες γυναίκες, ηλικίας από τριάντα (30) έως πενήντα (50) χρονών. Κατά την συμπλήρωση του ερωτηματολογίου δεν τους ζητήθηκε οποιαδήποτε επιπρόσθετη πληροφορία σχετικά με το επαγγελματικό τους προφίλ, όπως για παράδειγμα τα χρόνια προϋπηρεσίας τους, το Ίδρυμα κατάρτισής τους ή αν έχουν περαιτέρω επιμόρφωση ή τίτλους σπουδών.

Η επιλογή του δείγματος έγινε με γνώμονα τα ερευνητικά ερωτήματα και με κριτήριο την ιδιότητα των συμμετεχόντων. Ήταν δηλαδή, μία σκόπιμη δειγματοληψία, δεδομένου ότι διαμορφώσαμε το δείγμα μας σύμφωνα με τους ερευνητικούς στόχους (Bryman, 2017: 463). Η έρευνά μας αναφέρεται στην Προσχολική Εκπαίδευση και στην ανάδειξη πρακτικών των νηπιαγωγών. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα να επιλέξουμε για πληθυσμό του δείγματος της έρευνάς μας εν ενεργεία νηπιαγωγούς σε δημόσια νηπιαγωγεία. Κριτήριό μας ήταν δηλαδή, οι συμμετέχοντες και όχι οι περιοχές. Οι επιλεγμένες περιοχές προέκυψαν από τυχαίους παράγοντες, όπως ο τόπος σπουδών και ο τόπος διαμονής. Ωστόσο, και οι δύο περιοχές/πόλεις έχουν κάποια κοινά χαρακτηριστικά. Πρόκειται για επαρχιακές περιοχές και πόλεις (Φλώρινα, Μεσολόγγι) για παράδειγμα, με αντίστοιχο πληθυσμό ή σπουδαιότητα (έδρες πανεπιστημιακών σχολών, πρωτεύουσες νομού, γειτνίαση με μεγαλύτερο αστικό κέντρο). Το δείγμα της έρευνας είναι περιορισμένο και αυτό δεν

μας επιτρέπει να κάνουμε γενικεύσεις σε μεγαλύτερο πληθυσμό των εκπαιδευτικών. Ωστόσο, είναι ένα ομοιογενές δείγμα με πληθυσμό συμβατό με τα επίπεδα αποδεκτότητας ποιοτικής έρευνας.

3.1.2 Σκοπός έρευνας:

Σκοπός της έρευνας από τη μια, ήταν να ανιχνεύσουμε αν οι νηπιαγωγοί θεωρούν ή όχι την ΚΠ απαραίτητη στο πλαίσιο της Προσχολικής Εκπαίδευσης, καθώς και να αναδείξουμε πώς τεκμηριώνουν την άποψή τους αυτή. Από την άλλη, σκοπός της έρευνας ήταν να καταγραφούν πιθανές σχετικές εκπαιδευτικές πρακτικές που εφαρμόζουν και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά τους, όπως στοχοθεσία και σχεδιασμός, σύνδεση με την εκπαιδευτική διαδικασία, επιλογή κινηματογραφικού υλικού.

3.1.3 Ερευνητικά ερωτήματα

Μέσα από την παρέμβασή μας προσπαθήσαμε να απαντήσουμε στα εξής ερευνητικά ερωτήματα:

ΕΕ.1 Ποιες είναι οι απόψεις των νηπιαγωγών για την αναγκαιότητα της Κινηματογραφικής Παιδείας στην Προσχολική Εκπαίδευση;

ΕΕ.2 Ποιες είναι οι πρακτικές που θεωρούν ότι εφαρμόζουν στο πλαίσιο της Κινηματογραφικής Παιδείας;

3.1.4 Μέθοδοι και εργαλεία έρευνας:

Η έρευνα που πραγματοποιήθηκε είναι ποιοτική. Για τη συλλογή των δεδομένων χρησιμοποιήθηκε ερωτηματολόγιο. Το ερωτηματολόγιο θεωρείται ένα μεθοδολογικό εργαλείο και χρησιμοποιείται για να συλλέξουμε, να καταγράψουμε και να μελετήσουμε πληροφορίες πάνω στο θέμα που ερευνούμε. Σύμφωνα με Bryman «το ερωτηματολόγιο είναι μια γραπτή συλλογή ερωτήσεων αυτό-αναφοράς που δίνονται προς απάντηση σε μια επιλεγμένη ομάδα συμμετεχόντων στην έρευνα» (Bryman, 2017:411).

Υπάρχουν τρία είδη ερωτηματολογίων. Τα ερωτηματολόγια α) ανοιχτού τύπου, β) κλειστού τύπου και γ) μεικτού τύπου. Στο ερωτηματολόγιο ανοιχτού τύπου

ο ερευνητής μπορεί να συλλέξει περισσότερα δεδομένα για την έρευνά του, καθώς και επιπλέον πληροφορίες επειδή ο ερευνητής επιτρέπει στον ερωτώμενο να απαντήσει στις ερωτήσεις του ερωτηματολογίου, με τέτοιο τρόπο που να εκφράζει την άποψή του χωρίς περιορισμούς. Αντίθετα, στα ερωτηματολόγια κλειστού τύπου ο συμμετέχων δεν μπορεί να προσθέσει τίποτα παραπάνω παρά μόνο να απαντήσει στις ερωτήσεις που υπάρχουν. Τα ερωτηματολόγια μεικτού τύπου περιλαμβάνουν ανοιχτές και κλειστές ερωτήσεις και έτσι δίνουν τη δυνατότητα στον ερευνητή να συλλέξει μέσα από την ίδια ερώτηση ταυτόχρονα πληροφορίες για να επικυρώσει τις ήδη υπάρχουσες απαντήσεις που προβάλλει αλλά και να λάβει νέο υλικό από τον ερωτώμενο (Bryman, 2017).

Τα ερωτηματολόγια επιτρέπουν στον ερευνητή να συλλέξει σύντομα και σε μικρό χρονικό διάστημα έναν μεγάλο αριθμό δεδομένων. Επίσης, πρέπει να είναι σχεδιασμένα με τέτοιο τρόπο έτσι ώστε να είναι ελκυστικό, να μην κουράζουν και να μην χρειάζεται ο συμμετέχων να αφιερώσει πολύ ώρα για τη συμπλήρωσή του. Οι ερωτήσεις πρέπει να είναι σχεδιασμένες με τέτοιον τρόπο, έτσι ώστε να είναι εύκολα κατανοητές και σύντομες προκειμένου ο συμμετέχων να κατανοήσει γρήγορα τι πρέπει να απαντήσει, καθώς και τότε πρέπει να δώσει την δική του άποψη. Η δυνατότητα προς τον συμμετέχοντα να προσθέσει τη δική του άποψη ή ακόμα καλύτερα να προτείνει και ο ίδιος κάποιες πληροφορίες πολλές φορές μπορεί να αποφανθεί ωφέλιμη στο ερευνητή γιατί με αυτόν τον τρόπο μπορεί να συλλέξει και άλλες πληροφορίες που θα του φανούν χρήσιμες στην έρευνά του.

Στην έρευνα που εκπονήσαμε χρησιμοποιήσαμε ερωτηματολόγιο μεικτού τύπου, το οποίο περιείχε κλειστές και ανοιχτές ερωτήσεις. Το ερωτηματολόγιο αποτελούνταν από δυο σελίδες. Αρχικά στη σελίδα υπήρχε μια επεξηγηματική παράγραφος στην οποία αναγραφόταν το θέμα της πτυχιακής εργασίας και οι επόπτριες καθηγήτριες. Το ερωτηματολόγιο περιλάμβανε συνολικά εννέα (9) ερωτήσεις και οι τέσσερις (4) από αυτές είχαν υποερωτήματα. Από αυτές, οι τέσσερις (04) ήταν κλειστού τύπου και μπορούσαν να τις απαντήσουν με ΝΑΙ και ΟΧΙ. Υπήρχε όμως συμπληρωματικό υποερώτημα που ζητούσε από τον ερωτώμενο να αιτιολογήσει σύντομα την απάντησή του ή να περιγράψει σύντομα κάτι στο οποίο αναφερόταν. Οι υπόλοιπες πέντε (05) ήταν ερωτήσεις που καλούνταν να τις απαντήσουν περιφραστικά, χωρίς περιορισμό σε επιλογές ή αριθμό λέξεων. Σε δύο από αυτές ζητούσαμε από τους ερωτώμενους να προσθέσουν και οι ίδιοι την γνώμη ή

ιδέα τους ή να συμπληρώσουν με κάτι που, πιθανώς, δεν είχε συμπεριληφθεί στο ερωτηματολόγιο. Στο παράρτημα της εργασίας (βλ. σελ. 57) παρατίθεται το ερωτηματολόγιο της έρευνας.

Επιδιώξαμε να απαντήσουμε στα ερευνητικά ερωτήματα της έρευνάς μας μέσα από τις ακόλουθες ομάδες ερωτήσεων που παρουσιάζουμε ενδεικτικά στον παρακάτω πίνακα:

Πίνακας 1: Ερευνητικά ερωτήματα

ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ	ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ
ΕΕ 1	Θεωρείτε χρήσιμη την κινηματογραφική παιδεία στην Προσχολική Εκπαίδευση;
	Αξιοποιείτε τον κινηματογράφο και στην τάξη σας;
	Ποιο κινηματογραφικό είδος θεωρείτε παιδαγωγικά κατάλληλο ή χρήσιμο;
ΕΕ 2	Ποιος και με ποια κριτήρια επιλέγει το κινηματογραφικό υλικό που αξιοποιείται κατά την εκπαιδευτική διαδικασία;
	Πού προβάλλεται το κινηματογραφικό υλικό που χρησιμοποιείται στην τάξη σας
	Έχετε διοργανώσει κινηματογραφική προβολή στο χώρο του νηπιαγωγείου σας ή επίσκεψη σε δημόσια κινηματογραφική προβολή;
	Αν υλοποιείτε διαθεματικές προσεγγίσεις με περιεχόμενο τον κινηματογράφο, ποιος είναι ο επιδιωκόμενος στόχος;

Ανάλυση δεδομένων

Αναλύσαμε τα δεδομένα με βάση την εμπειρικά θεμελιωμένη θεωρία (Bryman, 2017) η οποία είναι μία στρατηγική συλλογής, κωδικοποίησης, ανάλυσης ποιοτικών δεδομένων για τη διαμόρφωση θεωριών. Σύμφωνα με τον Bryman η θεωρία αυτή είχε δύο εμπνευστές τους Glaser και Strauss. Αυτή του Strauss είναι η

πιο δημοφιλής. Σύμφωνα με τον Bryman, κάποιοι συγγραφείς δηλώνουν την άποψη ότι η εμπειρικά θεμελιωμένη θεωρία υλοποιείται πιο πολύ στα λόγια από ό,τι στην πράξη και ότι ο όρος χρησιμοποιείται απλά για να υπογραμμιστεί ότι ο αναλυτής έχει βασίσει τη θεωρία του στα δεδομένα, γεγονός που αντιστοιχεί σε μια επαγωγική προσέγγιση.

Βασικά εργαλεία της εμπειρικά θεμελιωμένης θεωρίας είναι:

- Η θεωρητική δειγματοληψία. Πρόκειται για μία μορφή σκόπιμης δειγματοληψίας, η οποία όμως διαφοροποιείται από αυτήν στο ότι χρησιμοποιείται ως «βάση για τη διαμόρφωση θεωριών και την επεξεργασία θεωρητικών κατηγοριών» (Bryman, 2017:466).
- Η κωδικοποίηση. Με τον όρο κωδικοποίηση εννοούμε «την κατάτμηση των δεδομένων σε συστατικά στοιχεία, στα οποία δίνονται συγκεκριμένα ονόματα» (Bryman, 2017:620). Πρόκειται για μία διαδικασία κατά την οποία γίνεται η επισκόπηση των δεδομένων, η απόδοση εννοιών/ετικετών στα στοιχεία των δεδομένων που έχουν σημασία για την έρευνα, ώστε με βάση αυτές να οργανωθούν τα δεδομένα και να προκύψουν κατηγορίες. Είναι μία διαδικασία διαρκούς σύγκρισης των δεδομένων μεταξύ τους, ώστε να διαπιστωθεί σε ποιες έννοιες ταιριάζουν καλύτερα. Είναι μία κατάσταση δυνητικής αναθεώρησης και μεταβολής. Υπάρχουν τρεις τύποι κωδικοποίησης: ανοιχτή (εξέταση, σύγκριση, σύλληψη εννοιών και κατηγοριοποίηση δεδομένων), αξονική (αναζήτηση σχέσεων μεταξύ των κατηγοριών και των δεδομένων με αποτέλεσμα τα δεδομένα να διαμορφώνονται με νέους τρόπους), επιλεκτική (επιλογή της βασικής κατηγορίας και συστηματική συσχέτισή της με άλλες κατηγορίες, ανάδειξη του σεναρίου που αποτιμά το ερευνώμενο φαινόμενο) (Bryman, 2017:622).
- Ο θεωρητικός κορεσμός, το στάδιο κατά το οποίο έχει εξαντληθεί η εξέταση των δεδομένων, η απόδοση εννοιών και η διαμόρφωση κατηγοριών.
- Η διαρκής σύγκριση που είναι ένα σημαντικό στάδιο. Σ' αυτό, συγκρίνουμε τα δεδομένα που κωδικοποιούνται σε μια συγκεκριμένη κατηγορία, βλέπουμε διασυνδέσεις και αντιθέσεις μεταξύ των κατηγοριών που προκύπτουν, ώστε να αρχίσουν να διαμορφώνονται θεωρητικά.

Στην έρευνα μας καταγράψαμε τα δεδομένα που συλλέξαμε από τα ερωτηματολόγια σε ένα αρχείο excel (βλ. Παράρτημα), εξετάσαμε και συγκρίναμε τα δεδομένα που συλλέξαμε, δώσαμε έννοιες, τις οποίες στη συνέχεια ομαδοποιήσαμε και καταλήξαμε σε κατηγορίες, των οποίων τις διασυνδέσεις ελέγξαμε στη συνέχεια (ανοικτή και αξονική κωδικοποίηση). Παρακάτω παραθέτουμε έναν πίνακα με ενδεικτικά παραδείγματα της κωδικοποίησης που κάναμε:

Πίνακας 2: Παραδείγματα κωδικοποίησης

	Ανοικτή κωδικοποίηση	Αξονική κωδικοποίηση
1η ερώτηση ΚΠ στο νηπ/γείο (ΓΙΑΤΙ)	Αναπτύσσει την κριτική σκέψη, καλλιεργεί το δημιουργικό πνεύμα, βοηθά στην πολιτισμική ανάπτυξη των παιδιών (N 1)	ΝΑΙ συμβάλλει σε κριτική σκέψη, δημιουργικότητα, αισθητική αγωγή
	Είναι ένα μέσο το οποίο είναι εξοικειωμένα πολλά παιδιά, η αμεσότητα του μέσου το κάνει και αποτελεσματικό (N 14)	ΝΑΙ αποτελεσματικό & οικείο μέσο στα παιδιά
3 ^η ερώτηση ΚΡΙΤΗΡΙΑ επιλογής	Προσοχή στο λεξιλόγιο και σε σκηνές βίας, να είναι μεταγλωττισμένο να βοηθά στην ανάπτυξη Προγραμμάτων που υλοποιούνται στο νηπιαγωγείο (N 1)	Περιεχόμενο Γλώσσα Εκπαιδευτικό χαρακτήρα
	Θεματική ενότητα που διδάσκεται, τους στόχους που επιθυμούμε να επιτευχθούν, το περιεχόμενο του κινηματογραφικού υλικού (N 3)	Αντιστοιχία με διδασκτικούς στόχους Περιεχόμενο

Στη συνέχεια, γίνεται μία εκ νέου διερεύνηση και αξιολόγηση των δεδομένων καταλήγοντας στις βασικές κατηγορίες (επιλεκτική κωδικοποίηση) τις οποίες παρουσιάζουμε το κεφάλαιο που ακολουθεί (βλ. Παρουσίαση αποτελεσμάτων).

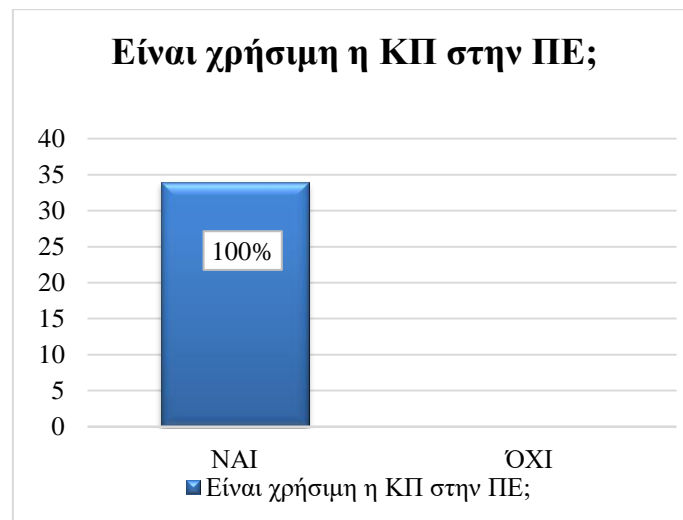
Συνοψίζοντας, μπορούμε να παρουσιάσουμε σχηματικά τα βήματα που ακολουθήσαμε για την εκπόνηση της έρευνάς μας ως εξής: α) ερευνητικό ερώτημα, β) δειγματοληψία, γ) συλλογή δεδομένων, δ) ανάλυση δεδομένων (κωδικοποίηση - διαρκής σύγκριση - έννοιες/κατηγορίες - κορεσμός κατηγοριών) – ε) διατύπωση υποθέσεων εν είδει ειδικής θεωρίας. Η έρευνά μας ολοκληρώθηκε στο σημείο του κορεσμού των δεδομένων. Στο σημείο δηλαδή που (σύμφωνα με τους Guest κ. ά. 2006:65, όπως αναφέρεται στο Bryman, 2017:472) εκτιμήσαμε ότι είχαμε μια «αξιόπιστη αίσθηση θεματικής εξάντλησης και διαφοροποίησης στο σύνολο των δεδομένων μας». Σύμφωνα με την μεθοδολογία της Εμπειρικά Θεμελιωμένης Θεωρίας για να φτάσουμε στη διαμόρφωση/διατύπωση μιας γενικής θεωρίας χρειάζεται συλλογή περαιτέρω δεδομένων για θεωρητικό κορεσμό.

Κεφάλαιο 4^ο: Αποτελέσματα – Ανάλυση

ΕΡΩΤΗΜΑ 1^ο: Παρουσίαση αποτελεσμάτων

Στην πρώτη ερώτηση του ερωτηματολογίου που ζητούσε από τις νηπιαγωγούς που συμμετείχαν στην έρευνα να απαντήσουν εάν θεωρούν χρήσιμη την κινηματογραφική παιδεία (ΚΠ) στην προσχολική εκπαίδευση (ΠΕ), το σύνολο των ερωτηθέντων του δείγματος δήλωσε ότι την θεωρεί χρήσιμη. Όπως παρατηρούμε και στον πίνακα 3 που ακολουθεί και οι τριάντα τέσσερις (34) ερωτηθείσες νηπιαγωγοί δήλωσαν ρητά ότι θεωρούν χρήσιμη την ΚΠ στο νηπιαγωγείο.

Πίνακας 3: Δεδομένα 1^{ης} ερώτησης

Το πρώτο ερώτημα εμπειριείχε και μια συμπληρωματική ανοιχτή ερώτηση που ζητούσε από τις νηπιαγωγούς να τεκμηριώσουν την απάντησή τους και να πουν για ποιο λόγο θεωρούν χρήσιμη την ΚΠ. Όπως μπορούμε να δούμε στο διάγραμμα που ακολουθεί (βλ. Πίνακα 4), από την ανάλυση των απαντήσεων προέκυψαν πέντε (5) κατηγορίες. Η πρώτη κατηγορία με ποσοστό 31% αναφέρει ότι την θεωρεί χρήσιμη επειδή είναι «ένα σημαντικό εκπαιδευτικό εργαλείο στα χέρια του εκπαιδευτικού, ικανό να συμβάλει στην επίτευξη των μαθησιακών στόχων». Παρακάτω αναφέρουμε ενδεικτικά παραδείγματα:

Είναι ένα εκπαιδευτικό εργαλείο, δίνει πληροφορίες για θέματα που απασχολούν το νηπιαγωγείο. Ν 5

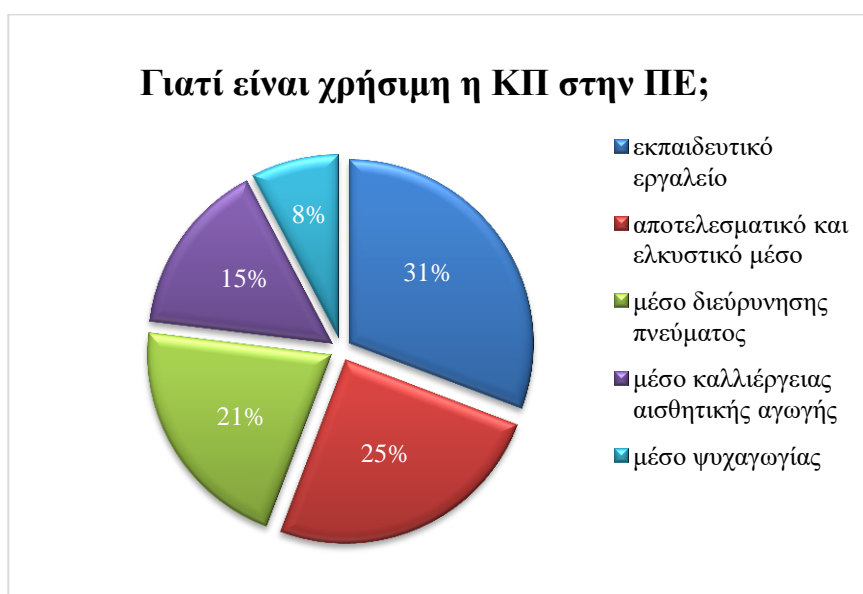
Αποτελεί ένα πολυεργαλείο στα χέρια του εκπαιδευτικού, καθώς μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως εποπτικό μέσο για την επίτευξη μαθησιακών στόχων. N 21

Στην κατηγορία που αναδείχθηκε με το δεύτερο μεγαλύτερο ποσοστό (25%), η χρησιμότητα της ΚΠ στην ΠΕ τεκμηριώνεται με το επιχείρημα ότι πρόκειται για ένα προσιτό κι ελκυστικό μέσο, με το οποίο τα παιδιά είναι ήδη εξοικειωμένα:

Είναι ένα μέσο με το οποίο είναι εξοικειωμένα πολλά παιδιά, η αμεσότητα του μέσου το κάνει και αποτελεσματικό. N 14

Η εικόνα είναι πολύ σημαντική για τα μικρά παιδιά ειδικά όταν αυτή παρουσιάζεται με ωραία χρώματα και προσελκύει το ενδιαφέρον των παιδιών. N 34

Πίνακας 4: Κατηγορίες αιτιολόγησης

Στη συνέχεια, ένα σημαντικό ποσοστό ερωτηθέντων (21%), το οποίο διαμορφώνει την τρίτη κατηγορία, αναφέρει ότι η ΚΠ είναι χρήσιμη στην ΠΕ επειδή αναπτύσσει την κριτική σκέψη των παιδιών, καλλιεργεί την δημιουργικότητά τους και συμβάλλει στη διεύρυνση του πνεύματος και της φαντασίας τους:

Καλλιεργεί τη φαντασία των παιδιών (...) και συμβάλλει στην ανάπτυξη της δημιουργικότητας. N 24

Γιατί οι μαθητές από παθητικοί δέκτες μηνυμάτων μπορούν να γίνουν ενεργοί θεατές με κριτική σκέψη. N 7

Η τέταρτη κατηγορία με ποσοστό 15% εστιάζει στη συμβολή της ΚΠ στην επαφή των παιδιών με τις Τέχνες και στην ανάπτυξη της αισθητικής αγωγής:

(...) καλλιεργούν την αισθητική τους αντίληψη. N 13

Έρχονται τα παιδιά σε επαφή με τις τέχνες όπως αυτή του κιν/γράφου. N 12

Τέλος, η πέμπτη κατηγορία που προέκυψε από το σύνολο των αναφορών, η οποία συγκέντρωσε το μικρότερο ποσοστό (8%), αναδεικνύει την ψυχαγωγική διάσταση της ΚΠ, καθώς την αναγνωρίζει ως ένα μέσο ψυχαγωγίας για τα παιδιά. Αυτές οι αναφορές καταγράφονται πάντα ως συμπληρωματικές της εκπαιδευτικής διάστασης της ΚΠ:

Διότι λειτουργεί ως διδακτικό μέσο, αλλά και ως μέσο ψυχαγωγίας. N 18

(...) περαιτέρω εμπέδωση σε θεματικές ενότητες, εμπλουτισμός γνώσεων, διασκέδαση. N 26

Συνοψίζοντας, σύμφωνα με τις απαντήσεις που λάβαμε αναφορικά με την πρώτη ερώτηση, η ΚΠ θεωρείται χρήσιμη στην προσχολική εκπαίδευση για το σύνολο του δείγματος (100%). Αυτή η άποψη τις περισσότερες φορές τεκμηριώνεται επειδή ο κινηματογράφος προσλαμβάνεται από τους/τις νηπιαγωγούς ως εκπαιδευτικό εργαλείο (31%), που συμβάλλει στην επίτευξη των διδακτικών στόχων. Τεκμηριώνεται επίσης, επειδή θεωρείται ότι ο κινηματογράφος αποτελεί οικείο και ελκυστικό μέσο για τα παιδιά (25%), επειδή συμβάλλει στην ανάπτυξη της κριτικής σκέψης, δημιουργικότητας και φαντασίας των παιδιών (21%), επειδή συμβάλλει στην αισθητική αγωγή τους (15%) και στην ψυχαγωγία τους (8%).

ΕΡΩΤΗΜΑ 2^ο: Παρουσίαση αποτελεσμάτων

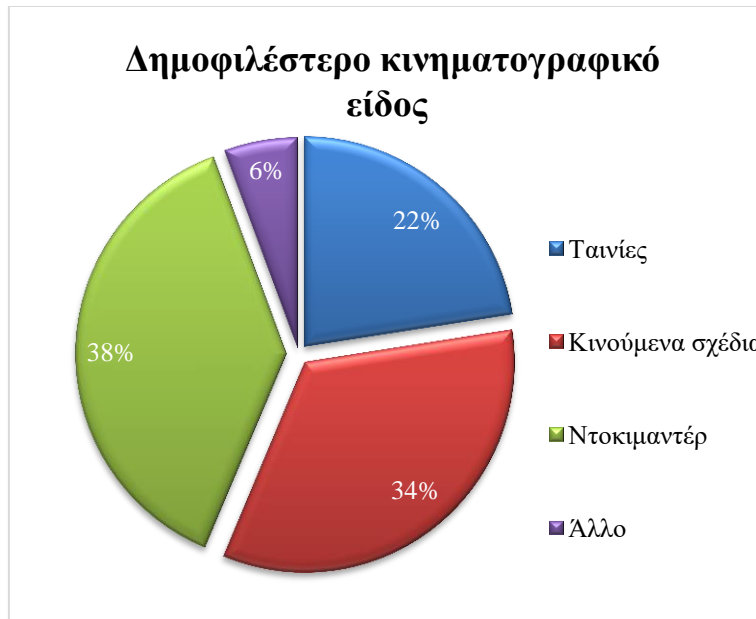
Στην δεύτερη ερώτηση του ερωτηματολογίου που ζητούσε από τις νηπιαγωγούς να απαντήσουν εάν αξιοποιούν τον κινηματογράφο στην εκπαιδευτική διαδικασία, στο σύνολό τους οι νηπιαγωγοί απάντησαν θετικά. Όπως παρατηρούμε στον πίνακα 5 που ακολουθεί και οι τριάντα τέσσερις (34) νηπιαγωγοί δήλωσαν ρητά ότι αξιοποιούν τον κινηματογράφο κατά την εκπαιδευτική διαδικασία στο νηπιαγωγείο.

Πίνακας 5: Δεδομένα 2^{ης} ερώτησης

Η δεύτερη ερώτηση είχε κι ένα κλειστό υποερώτημα (2^α) στο οποίο οι νηπιαγωγοί καλούνταν να επιλέξουν συγκεκριμένα ποιο είδος κινηματογραφικού υλικού χρησιμοποιούν (π.χ. ταινίες, κινούμενα σχέδια, ντοκιμαντέρ ή άλλο), (βλ. Παράρτημα). Στο διάγραμμα που ακολουθεί (βλ. Πίνακα 6) μπορούμε να διακρίνουμε τη σειρά προτίμησης των προτεινόμενων κινηματογραφικών ειδών, έτσι όπως αναδείχθηκαν μέσα από τις απαντήσεις τους. Στις περισσότερες απαντήσεις (38%) αναφέρεται ότι το ντοκιμαντέρ είναι το κινηματογραφικό είδος που χρησιμοποιείται κατά την εκπαιδευτική διαδικασία. Σε δεύτερη θέση ακολουθούν (34%) τα κινούμενα σχέδια και στην τρίτη θέση με αρκετά σημαντικό ποσοστό (22%) κατατάσσονται γενικές και απροσδιόριστες αναφορές για χρήση κινηματογραφικών ταινιών, χωρίς να προσδιορίζεται το είδος ή το περιεχόμενό τους.

Πίνακας 6: Σειρά προτίμησης κινηματογραφικών ειδών

Τέσσερις (4) από τους τριάντα τέσσερις ερωτηθέντες του δείγματος προσδιόρισαν κάποιο άλλο κινηματογραφικό ή οπτικοακουστικό είδος (6%). Πιο συγκεκριμένα, πρόσθεσαν τέσσερα ακόμη είδη κινηματογραφικού υλικού. Δύο (2) από αυτούς αναφέρθηκαν σε εκπαιδευτικά βίντεο, και από ένας/μία (1) σε video clip παιδικών τραγουδιών και σε ερασιτεχνικές ταινίες από σχολεία (βλ. πίνακα 5).

Πίνακας 7: Επιπλέον οπτικοακουστικά είδη που προτιμώνται

Άλλο οπτικοακουστικό υλικό	Συχνότητα αναφοράς
Εκπαιδευτικά βίντεο	2
Videoclip παιδικών τραγουδιών	1
Ερασιτεχνικές ταινίες από σχολεία	1

Η ερώτηση που αναλύουμε είχε ένα δεύτερο κλειστό υποερώτημα (2β) που ζητούσε από τις νηπιαγωγούς να τεκμηριώσουν πώς (ως τι;) επιλέγουν να αξιοποιήσουν τον κινηματογράφο στην εκπαιδευτική διαδικασία. Οι νηπιαγωγοί είχαν την δυνατότητα να επιλέξουν μία ή/και περισσότερες από τις παρακάτω τέσσερις απαντήσεις:

A. Ως διδακτικό μέσο για την επίτευξη των μαθησιακών στόχων

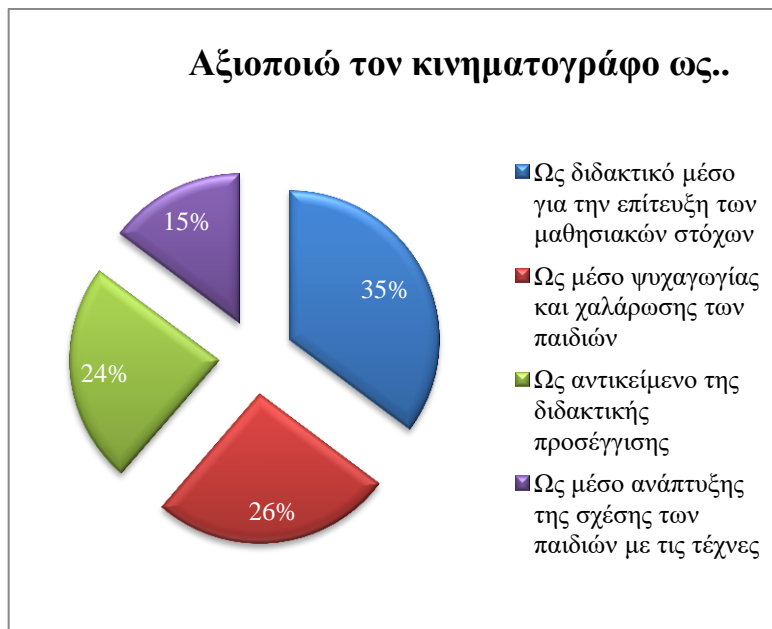
B. Ως μέσο ψυχαγωγίας και χαλάρωσης των παιδιών

Γ. Ως αντικείμενο της διδακτικής προσέγγισης

Δ. Ως μέσο ανάπτυξης της σχέσης των παιδιών με τις τέχνες

Όπως παρατηρούμε στο παρακάτω γράφημα (βλ. Πίνακα 8), την πρώτη απάντηση επέλεξαν οι τριάντα ένα (31) από τις τριάντα τέσσερις (34) νηπιαγωγούς και συγκέντρωσε το μεγαλύτερο ποσοστό 35%. Την δεύτερη απάντηση επέλεξαν οι είκοσι τρεις (23) νηπιαγωγοί και συγκέντρωσε κι αυτή υψηλό ποσοστό αναφορών 26%. Ακολουθεί η τρίτη απάντηση η οποία επιλέχτηκε από είκοσι ένα (21) νηπιαγωγούς με ποσοστό αναφορών 24%. Την τέταρτη απάντηση επέλεξαν δεκατρείς (13) νηπιαγωγοί και συγκέντρωσε έτσι 15% των αναφορών.

Πίνακας 8: Δεδομένα υποερωτήματος 2β

Η δεύτερη ερώτηση εμπεριείχε και ένα τελευταίο υποερώτημα (2γ) σχετικά με το πόσο συχνά αξιοποιείται ο κινηματογράφος στην εκπαιδευτική διαδικασία. Οι νηπιαγωγοί μπορούσαν να επιλέξουν: Α. Συστηματικά σε εβδομαδιαία βάση, Β. Περιστασιακά όταν κριθεί απαραίτητο, Γ. Σπάνια σε επετείους, σχολικές γιορτές ή κάποιο έκτακτο γεγονός/λόγο. Στο παρακάτω διάγραμμα (βλ. Πίνακα 9) φαίνεται η συχνότητα με την οποία οι νηπιαγωγοί αξιοποιούν τον κινηματογράφο στην εκπαιδευτική διαδικασία. Την πρώτη απάντηση που υποστήριζε ότι ο κινηματογράφος αξιοποιείται συστηματικά την επέλεξαν επτά (7) στα (34) άτομα, δηλαδή το 21% του δείγματος. Την δεύτερη απάντηση που υποστήριζε ότι

αξιοποιείται περιστασιακά, όταν κριθεί απαραίτητο, την επέλεξαν οι περισσότεροι ερωτηθέντες, είκοσι έξι (26) από τους τριάντα τέσσερις (34), δηλαδή το 76% του δείγματος και την τρίτη απάντηση που δήλωνε ότι σπάνια γίνεται αξιοποίηση του κινηματογράφου στην τάξη, την επέλεξε μόνο ένας/μία (01) από το σύνολο των ερωτηθέντων, δηλαδή 3%.

Πίνακας 9: Συχνότητα αξιοποίησης κινηματογράφου

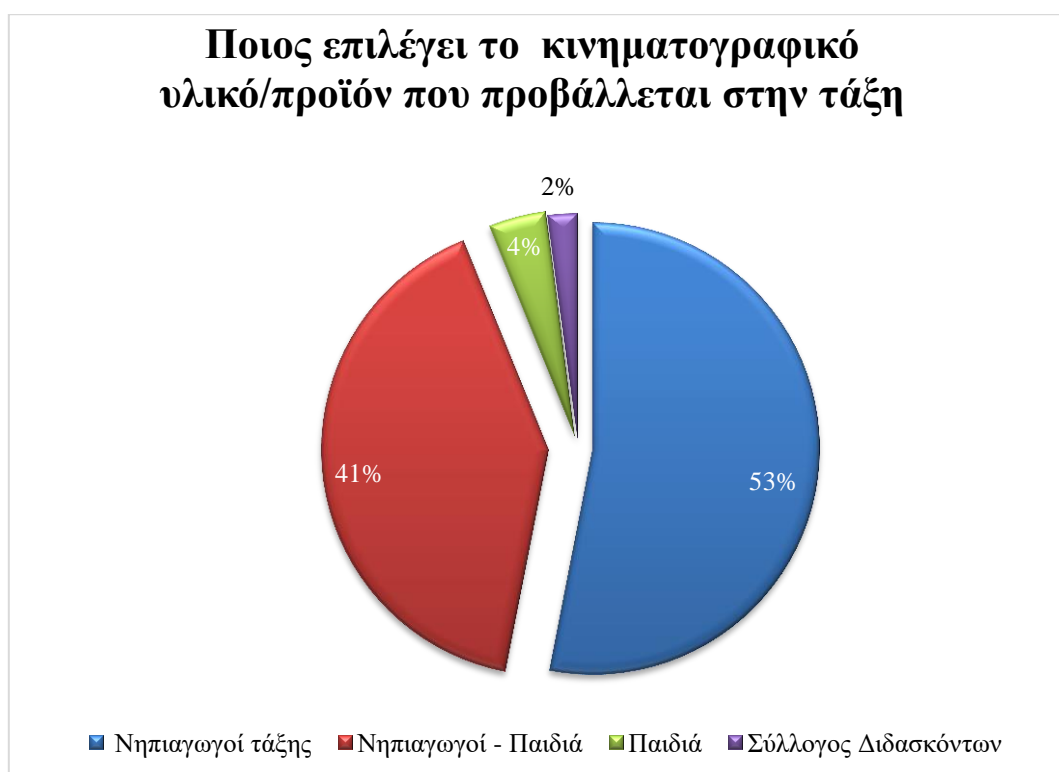

Συνοψίζοντας, το δείγμα της έρευνας εξ ολοκλήρου (100%) δηλώνει ότι αξιοποιεί τον κινηματογράφο στην εκπαιδευτική διαδικασία. Το ντοκιμαντέρ και τα κινούμενα σχέδια είναι τα κινηματογραφικά είδη που χρησιμοποιούνται περισσότερο (38% και 33% αντίστοιχα) κατά την εκπαιδευτική διαδικασία. Ο κινηματογράφος αξιοποιείται στην εκπαιδευτική διαδικασία, κυρίως ως διδακτικό μέσο για την επίτευξη των μαθησιακών στόχων (35%). Αναγνωρίζεται, ωστόσο, και ως ένα μέσο ψυχαγωγίας και χαλάρωσης των παιδιών (26%). Η συχνότητα αξιοποίησής του στην εκπαιδευτική διαδικασία γίνεται ως επί το πλείστον περιστασιακά (76%)

ΕΡΩΤΗΜΑ 3^ο: Παρουσίαση αποτελεσμάτων

Με την τρίτη ερώτηση του ερωτηματολογίου θέλαμε να διερευνήσουμε ποιοι επιλέγουν το κινηματογραφικό υλικό που προβάλλεται ή αξιοποιείται στην τάξη. Η ερώτηση ήταν κλειστή και οι νηπιαγωγοί καλούνταν να επιλέξουν ανάμεσα στις εξής επιλογές: α) ο/η νηπιαγωγός της τάξης, β) τα παιδιά, γ) νηπιαγωγοί με παιδιά, δ) ο Σύλλογος Διδασκόντων ή ε) άλλος. Η συντριπτική πλειονότητα του δείγματος επέλεξε πως η επιλογή του κινηματογραφικού υλικού γίνεται από τις/τους νηπιαγωγούς. Όπως βλέπουμε στον πίνακα 10 που ακολουθεί, το 53% των αναφορών ανέδειξε ότι η επιλογή γίνεται από την/τον νηπιαγωγό της τάξης, Στο 41% των αναφορών υπογραμμίστηκε ότι η επιλογή του υλικού γίνεται από τον/την νηπιαγωγό μαζί με τα παιδιά. Στο 4% των αναφορών αναδείχθηκε ότι η επιλογή του κινηματογραφικού υλικού γίνεται από τα παιδιά. Τέλος, μία μόνο φορά έγινε αναφορά στον «Σύλλογο διδασκόντων» 2%. Παρατηρούμε δηλαδή, ότι δημιουργήθηκαν 4 κατηγορίες, τις οποίες σχηματικά, μπορούμε να παρουσιάσουμε ως την πρώτη κατηγορία «Νηπιαγωγοί», τη δεύτερη κατηγορία «Νηπιαγωγοί-Παιδιά», την τρίτη κατηγορία «Παιδιά» και την τέταρτη κατηγορία «Σύλλογος Διδασκόντων».

Πίνακας 10: Ποιοι επιλέγουν το κινηματογραφικό υλικό

Βλέπουμε δηλαδή ότι οι εκπαιδευτικοί έχουν κυρίως τον λόγο στην επιλογή του κινηματογραφικού υλικού που επιλέγεται να αξιοποιηθεί στην τάξη. Εμπλέκουν ωστόσο στη διαδικασία και τα παιδιά αφού το 41% των απαντήσεων αναφέρεται ότι το υλικό επιλέγεται σε συνεργασία με αυτά.

ΕΡΩΤΗΜΑ 4^ο: Παρουσίαση αποτελεσμάτων

Η τέταρτη ερώτηση του ερωτηματολογίου αφορά τον χώρο και το μέσο προβολής του κινηματογραφικού υλικού στην τάξη. Μέσα από αυτήν την ερώτηση προσπαθήσαμε να διερευνήσουμε πού και με ποιο μέσο διεξάγονται οι προβολές στην τάξη. Υπάρχει, για παράδειγμα, κάποιος διαμορφωμένος χώρος ή αξιοποιείται κάποια από τις υπάρχουσες γωνιές; Επίσης, ποιο μέσο χρησιμοποιείται για την προβολή; Όπως παρατηρούμε στον πίνακα 11 η προβολή του κινηματογραφικού υλικού πραγματοποιείται πάντα σε κάποια γωνιά του νηπιαγωγείου. Είκοσι δύο (22) από τις τριάντα τέσσερις (34) νηπιαγωγούς, δηλαδή το 65% του δείγματος, ανέφερε ότι προβάλλουν το κινηματογραφικό υλικό που χρησιμοποιούν στην γωνιά της παρεούλας, επτά (7) στις τριάντα τέσσερις (34), δηλαδή το 20%, δήλωσε ότι το προβάλλουν στην γωνιά του Η/Υ και οι υπόλοιπες πέντε (05), δηλαδή το 15%, σε μια γωνιά όπου συνυπάρχουν παρεούλα και Η/Υ. Έτσι, δημιουργούνται τρεις (03) κατηγορίες με τη γωνιά της παρεούλας να συγκεντρώνει το υψηλότερο ποσοστό.

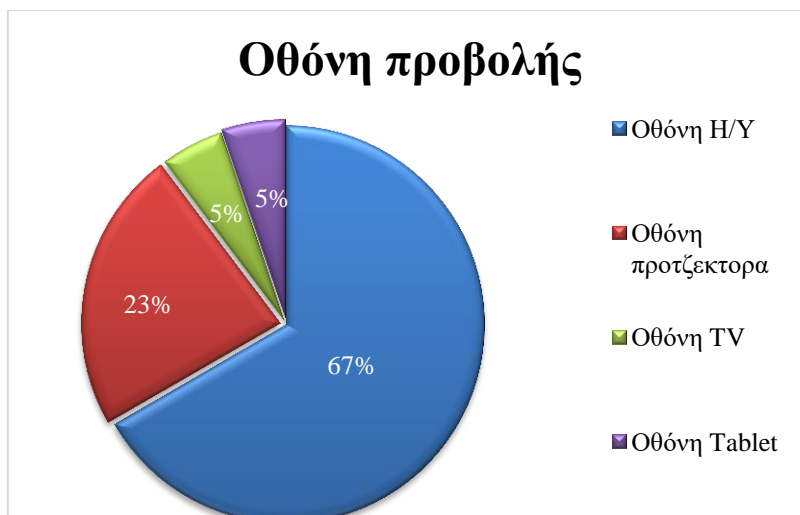
Πίνακας 11: Χώρος προβολής

Οι νηπιαγωγοί καλούνταν επίσης να δηλώσουν τις οθόνες, στις οποίες προβάλλουν το κινηματογραφικό υλικό που χρησιμοποιούν στην τάξη τους. Μπορούσαν να επιλέξουν μία ή και περισσότερες από τις τέσσερις παρακάτω επιλογές: Οθόνη Η/Υ, Οθόνη προτζεκτορα, Οθόνη TV, Οθόνη tablet. Στον πίνακα 12 παρατηρούμε ότι στο 67% των απαντήσεων που καταγράψαμε αναφέρεται η οθόνη Η/Υ, στο 23% αναφέρεται η οθόνη προτζεκτορα και σε ποσοστό από 5% καθεμία, αναφέρεται η οθόνη TV και η οθόνη tablet αντίστοιχα. Βλέπουμε, δηλαδή, ότι

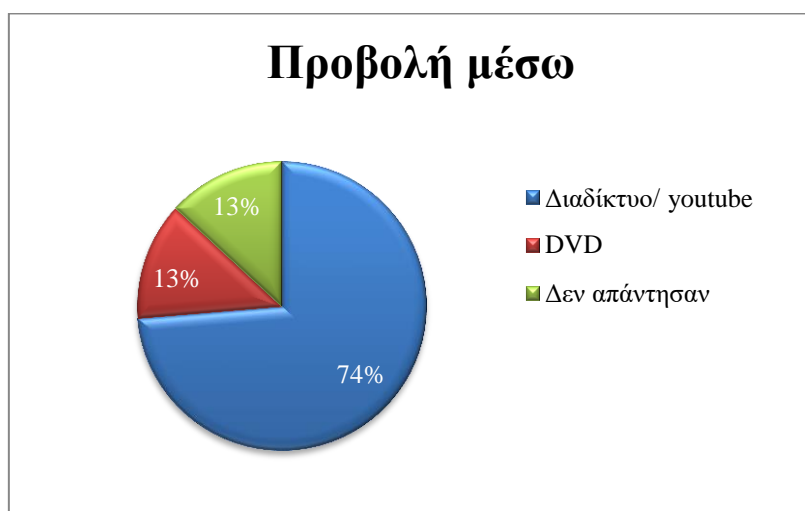
δημιουργήθηκαν τέσσερις (4) κατηγορίες, με την κατηγορία «Οθόνη Η/Υ» να συγκεντρώνει το υψηλότερο ποσοστό.

Πίνακας 12: Προτιμώμενη οθόνη προβολής

Σχετικά με το μέσο που χρησιμοποιούν οι νηπιαγωγοί για να προβάλλουν το κινηματογραφικό υλικό που χρησιμοποιούν (βλ. Πίνακα 13), η συντριπτική πλειοψηφία, δηλαδή είκοσι οχτώ (28) από τις τριάντα τέσσερις (34), δηλαδή το 74% ανέφερε ότι πραγματοποιεί τις προβολές μέσω διαδικτύου/you tube. Μόνο πέντε (5) στους τριάντα τέσσερις (34), δηλαδή το 13% του δείγματος, έκανε επιπλέον αναφορά ότι χρησιμοποιεί DVD. Τέλος, οι υπόλοιποι πέντε (5) δηλαδή το 13% δεν ανέφεραν τι μέσο χρησιμοποιούν.

Πίνακας 13: Προβολή υλικού μέσω

Από τα παραπάνω δεδομένα αναδεικνύεται ότι το κινηματογραφικό υλικό που χρησιμοποιούν στην τάξη οι νηπιαγωγοί το προβάλλουν κυρίως στη γωνιά της παρεούλας (65%), σε οθόνη Η/Υ (67%) και μέσω διαδικτύου/you tube (74%).

ΕΡΩΤΗΜΑ 5^ο: ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ

Η πέμπτη ερώτηση του ερωτηματολογίου αφορούσε τα κριτήρια με τα οποία επιλέγουν οι νηπιαγωγοί το κινηματογραφικό υλικό που χρησιμοποιούν στην τάξη. Η ερώτηση ήταν ανοιχτή και οι νηπιαγωγοί μπορούσαν να αναφέρουν έως τρία κριτήρια. Όπως παρατηρούμε στον πίνακα 14 που ακολουθεί, προέκυψαν οχτώ (08) κατηγορίες κριτηρίων. Οι πέντε από αυτές συγκέντρωσαν περίπου ένα ισάξιο ποσοστό προτιμήσεων από 14% έως 17%. Οι υπόλοιπες τρεις κατηγορίες προτιμήθηκαν από λιγότερους και συγκέντρωσαν το 5%, 6% και 11% των αναφορών τους.

Πιο συγκεκριμένα, η πρώτη κατηγορία (17%) αναδεικνύει ως βασικό κριτήριο επιλογής του κινηματογραφικού υλικού τον παιδαγωγικό του χαρακτήρα. Οι νηπιαγωγοί του δείγματος αντιλαμβάνονται τον κινηματογράφο ως ένα μέσο που μπορεί να συμβάλλει στην διαπαιδαγώγηση των παιδιών και την προβολή αξιών. Παρακάτω ακολουθούν μερικά ενδεικτικά παραδείγματα:

Να βοηθά στην ανάπτυξη διαφόρων προγραμμάτων που υλοποιούνται στο νηπ/γείο. Ν 1

Κινηματογραφικά αποσπάσματα που μπορούν να αξιοποιηθούν ως αφορμή για συζήτηση, αξιολόγηση γνώσεων. Ν 21

Πίνακας 14: Κριτήρια επιλογής κινηματογραφικού υλικού

Εξίσου σημαντικά κριτήρια για την επιλογή του κινηματογραφικού υλικού, σύμφωνα πάντα με τις νηπιαγωγούς του δείγματος, είναι το κινηματογραφικό υλικό να ανταποκρίνεται στους διδακτικούς στόχους που θέτουν (16%), ώστε να συμβάλλει στην επίτευξη τους:

Ανάλογα με το μαθησιακό στόχο που θα θέσω. N 23

(...) να δημιουργούν καταστάσεις προβληματισμού, ώστε να συμβάλλουν στην επίτευξη των μαθησιακών στόχων. N 25

και το υλικό να είναι κατάλληλο για τα παιδιά (16%). Ως προϋποθέσεις καταλληλότητας υπογραμμίζουν την γλώσσα, και την απουσία σκηνών βίας:

Καταλληλότητα ηλικίας και το κατανοητό λεξιλόγιο. N 32

Προσοχή σε σκηνές βίας. N1 ή Να είναι κατάλληλο για την ηλικία των παιδιών.

N 6

Ένα ακόμη σημαντικό κριτήριο επιλογής του κινηματογραφικού υλικού που συγκέντρωσε το 15% των απαντήσεων είναι το περιεχόμενο/θεματική ενότητα του υλικού. Σύμφωνα με τις απαντήσεις που αναλύσαμε ως κατάλληλο περιεχόμενο θεωρείται αυτό που είναι κατανοητό από τα παιδιά, με σαφές θέμα και πλοκή. Παραθέτουμε ενδεικτικά κάποιες απαντήσεις:

Να υπάρχει ποιότητα στο περιεχόμενο ταινίας. N 17

Η δομή της ιστορίας και το κατανοητό περιεχόμενο. N 26

Στη συνέχεια, με ποσοστό 14% επί του συνόλου των αναφορών, βρίσκεται στην πέμπτη κατηγορία το κριτήριο το υλικό να ανταποκρίνεται στις ανάγκες, τα ενδιαφέροντα, το γνωστικό επίπεδο των παιδιών και να συμβαδίζει γενικότερα με το πλαίσιο της τάξης.

Το γνωστικό επίπεδο των παιδιών και τα οπτικοακουστικά μέσα που διαθέτει το νηπιαγωγείο. N 20

Τα ενδιαφέροντα παιδιών. N 23

Οι μαθησιακές δεξιότητες-ικανότητες των παιδιών και η ψυχολογική διάθεση ή κατάσταση των παιδιών. N 29

Την έκτη κατηγορία των κριτηρίων επιλογής αποτελούν τα αισθητικά κριτήρια με ποσοστό 11%. Το υλικό που επιλέγεται πρέπει να είναι ελκυστικό για τα παιδιά:

Να είναι ελκυστικό για τα παιδιά. N 27 ή *Να είναι πλούσιο σε εικόνα και ήχο.* N 32

Ακολουθεί, η ψυχαγωγία στην έβδομη κατηγορία των κριτηρίων με ποσοστό 6%. Το υλικό που προορίζεται για προβολή θα πρέπει να συμβάλλει στην ψυχαγωγία των παιδιών:

Ψυχαγωγία/απόλαυση των παιδιών (N 25) ή *Ευχάριστο για τα παιδιά.* (N 34)

Τελευταίο κριτήριο για την επιλογή κινηματογραφικού υλικού που αξιολογείται σε μία τάξη νηπιαγωγείου είναι η διάρκεια προβολής του υλικού (5%). Εντοπίσαμε αναφορές «στο χρόνο που διαρκεί» (N15) χωρίς να προσδιορίζεται τις περισσότερες φορές εάν αυτός πρέπει να είναι σύντομος ή όχι. Σε ένα παράδειγμα, ωστόσο, αυτό υπογραμμίστηκε καθαρά:

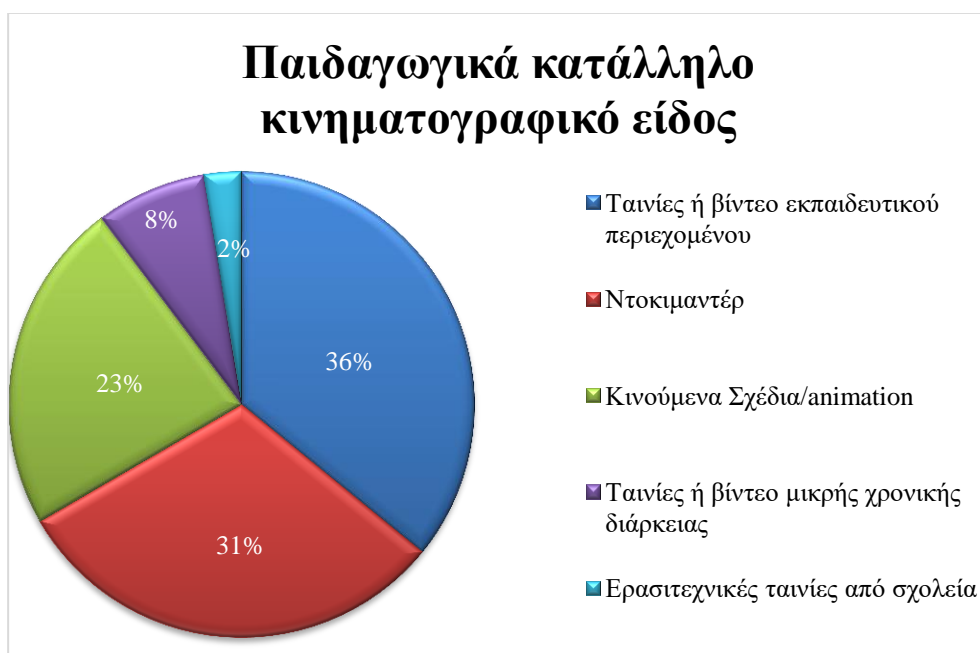
Να είναι μικρής διάρκειας. N 16

Συνοψίζοντας, μπορούμε να πούμε ότι η ανάλυση των δεδομένων της πέμπτης ερώτησης ανέδειξε πως η επιλογή του κινηματογραφικού υλικού που αξιολογείται στην τάξη γίνεται: με βάση το κριτήριο του παιδαγωγικού του χαρακτήρα (17%), σύμφωνα με το αν ανταποκρίνεται στους διδακτικούς στόχους που θέτει ο εκπαιδευτικός (16%) και αν είναι κατάλληλο για παιδιά (16%), με βάση το περιεχόμενο (15%), με βάση την συμβατότητα του υλικού με το πλαίσιο της τάξης (14%). Τα αισθητικά κριτήρια αποτελούν επίσης κριτήρια για την επιλογή του υλικού (11%), ενώ η ψυχαγωγία των παιδιών (6%) και η διάρκεια του υλικού (5%) αναδεικνύονται σε λιγότερα σημαντικά κριτήρια επιλογής.

ΕΡΩΤΗΜΑ 6^ο: ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ

Η έκτη ερώτηση του ερωτηματολογίου διερευνούσε τις απόψεις των νηπιαγωγών σχετικά με το ποιο κινηματογραφικό είδος θεωρούν ως παιδαγωγικά κατάλληλο ή παιδαγωγικά χρήσιμο. Από την ανάλυση των απαντήσεών τους, προέκυψαν πέντε κατηγορίες. Ως πλέον κατάλληλες αναδείχθηκαν οι ταινίες ή τα βίντεο εκπαιδευτικού περιεχομένου που συγκεντρώνουν το υψηλότερο ποσοστό των προτιμήσεων τους, (36%) (βλ. πίνακα 15). Δεύτερη κατηγορία αποτελούν τα ντοκιμαντέρ, τα οποία συγκεντρώνουν ποσοστό 31%. Τα κινούμενα σχέδια/animation αποτελούν την τρίτη κατηγορία με ποσοστό 23%. Ακολουθούν, οι ταινίες και βίντεο μικρού μήκους που συγκέντρωσαν 8% των προτιμήσεων. Τέλος, προέκυψε και μία κατηγορία με ποσοστό 2% που αφορά τις ερασιτεχνικές ταινίες που γυρίζονται στα/από τα σχολεία.

Πίνακας 15: Παιδαγωγικά κατάλληλα κινηματογραφικά είδη

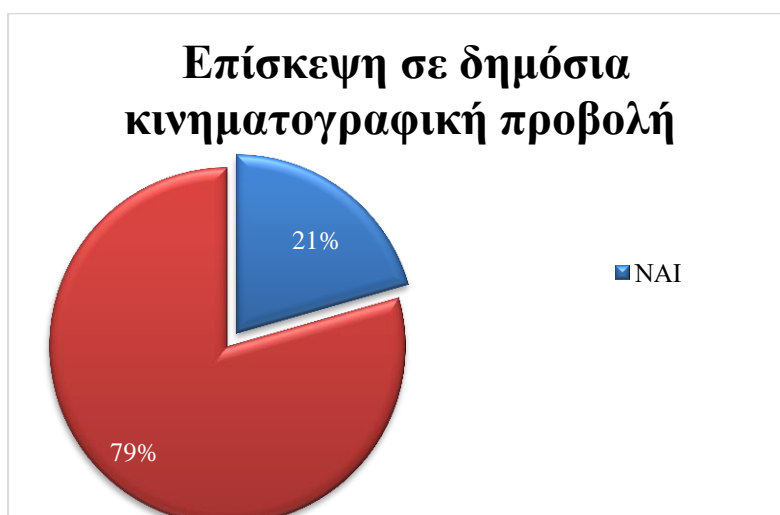

Διαπιστώνεται δηλαδή ότι οι ταινίες με εκπαιδευτικό περιεχόμενο και τα ντοκιμαντέρ είναι οι δύο κατηγορίες που συγκεντρώνουν το μεγαλύτερο ποσοστό αθροιστικά (67%) και αναδεικνύονται ως το κινηματογραφικό είδος που θεωρείται ως πιο παιδαγωγικά κατάλληλο και χρήσιμο.

ΕΡΩΤΗΜΑ 7^ο: ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ

Στην έβδομη ερώτηση του ερωτηματολογίου που αφορούσε τη διοργάνωση εκπαιδευτικής επίσκεψης σε δημόσια κινηματογραφική προβολή προέκυψαν δύο (02) κατηγορίες. Η συντριπτική πλειονότητα των ερωτηθέντων απάντησε αρνητικά. Όπως παρατηρούμε στον πίνακα 16 που ακολουθεί, από τις τριάντα τέσσερις (34) νηπιαγωγούς οι είκοσι επτά (27), δηλαδή το 79%, δήλωσαν ρητά ότι δεν έχουν διοργανώσει εκπαιδευτική επίσκεψη των μαθητών τους σε δημόσια κινηματογραφική προβολή και επτά (7), δηλαδή το 21%, έδωσαν θετική απάντηση.

Πίνακας 16: Δημόσια κινηματογραφική προβολή

Το έβδομο ερώτημα εμπεριείχε και μια συμπληρωματική - επεξηγηματική ερώτηση που ζητούσε από όσους είχαν απαντήσει ότι είχαν εμπειρία επίσκεψης σε δημόσια κινηματογραφική προβολή, να αναφέρουν ποια ήταν η αφορμή της. Όπως μπορούμε να δούμε στον πίνακα που ακολουθεί (βλ. Πίνακα 17) στις μισές αναφορές (50%) αφορμή για συμμετοχή σε δημόσια κινηματογραφική προβολή δόθηκε από τις εκπαιδευτικές προσεγγίσεις που υλοποιούνταν στο νηπιαγωγείο. Παραθέτουμε ενδεικτικά παραδείγματα:

Ναι, εξαιτίας της Παγκόσμιας ημέρα παιδιών με αναπηρία. N 19

Συγκεκριμένες διαθεματικές προσεγγίσεις π.χ. Προσέγγιση στη διαφορετικότητα και ευσυνείδηση. N 21

Πίνακας 17: Λόγοι δημόσιων κινηματογραφικών προβολών

Το ένα τέταρτο των νηπιαγωγών με εμπειρία δημόσιας κινηματογραφικής προβολής (25%) αναφέρει, επίσης, ότι αφορμή για την συμμετοχή σε δημόσια κινηματογραφική προβολή στάθηκαν οι προβολές του Δήμου:

Ναι, με αφορμή τις ταινίες που προβάλλει ο δήμος στο δημοτικό κινηματογράφο κάθε χρόνο. Ν 8

Ναι, εξαιτίας του ερχομού κάποιου κινηματογραφικού έργου στην πόλη. Ν 12

Το υπόλοιπο ένα τέταρτο (25%) αναφέρει ότι αφορμή για προβολή αποτέλεσαν ειδικές περιστάσεις, όπως για παράδειγμα τα Χριστούγεννα:

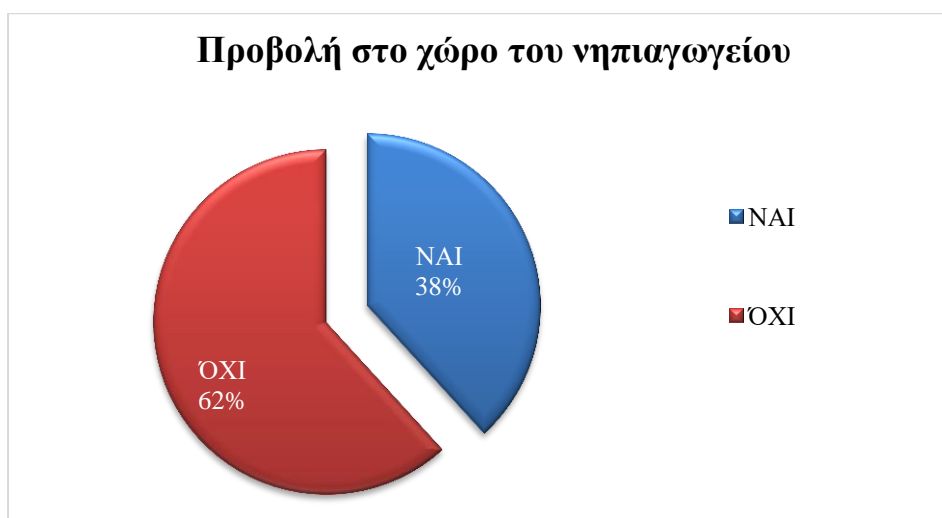
Ναι, λόγω της γιορτής των Χριστουγέννων Ν 19, Ν 13

Συνοψίζοντας, το 79% του δείγματος της έρευνας δηλώνει ότι δεν έχει εμπειρία διοργάνωσης εκπαιδευτικής επίσκεψης/συμμετοχής σε δημόσια κινηματογραφική προβολή. Το υπόλοιπο 21% το οποίο έχει αντίστοιχη εμπειρία δηλώνει τρεις λόγους: α) την εκπαιδευτική προσέγγιση που υλοποιείται στο νηπιαγωγείο (50%), τις προβολές του Δήμου (25%) και ειδικές περιστάσεις (π.χ. γιορτές) (25%).

ΕΡΩΤΗΜΑ 8^ο: ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ

Η όγδοη ερώτηση του ερωτηματολογίου αφορούσε τη διοργάνωση κινηματογραφικής προβολής στο χώρο του νηπιαγωγείου. Από την ανάλυση των δεδομένων προέκυψαν δύο (02) κατηγορίες. Η συντριπτική πλειονότητα των ερωτηθέντων του δείγματος απάντησε αρνητικά. Όπως παρατηρούμε στον πίνακα 18 που ακολουθεί, το 62% του δείγματος (21/34 νηπιαγωγοί), δήλωσαν ρητά ότι δεν έχουν διοργανώσει κινηματογραφική προβολή στο χώρο του νηπιαγωγείου τους. Το 38% των ερωτηθέντων (13/34 νηπιαγωγοί) διαφοροποιήθηκαν απαντώντας θετικά.

Πίνακας 18: Κινηματογραφική προβολή στο νηπιαγωγείο

Ακολουθούσε ένα υποερώτημα που αφορούσε όσους είχαν απαντήσει καταφατικά, ζητώντας τους να πουν με ποια αφορμή διοργάνωσαν κινηματογραφική προβολή στο χώρο του νηπιαγωγείου. Όπως μπορούμε να δούμε στον παρακάτω πίνακα (βλ. πίνακας 19) αφορμή για την διοργάνωση κινηματογραφικής προβολής στο νηπιαγωγείο στάθηκαν, κυρίως, οι ανάγκες της μαθησιακής διαδικασίας και το περιεχόμενο των εκάστοτε εκπαιδευτικών προσεγγίσεων (35%). Παρακάτω αναφέρονται ενδεικτικά παραδείγματα:

Ναι, με αφορμή το θέμα της ανακύκλωσης. N 21

Ναι, με αφορμή τον Μύθο της Περσεφόνης και τον Δαίδαλο και Ίκαρο. N 11

Πίνακας 18: Λόγοι προβολών στο νηπιαγωγείο

Μια άλλη αφορμή διοργάνωσης προβολής στο χώρο του νηπιαγωγείου σε ποσοστό 24% των αναφορών, στάθηκε ο εορτασμός ιστορικών επετείων:

Ναι, στην επέτειο της 17 Νοέμβρη. Ν 11, Ναι, στην επέτειο απελευθέρωσης της Φλώρινας. Ν 27

Σύμφωνα με ένα σχεδόν αντίστοιχο ποσοστό των αναφορών (23%) αφορμή για την διοργάνωση κινηματογραφικής προβολής στο νηπιαγωγείο ήταν και οι γιορτές, όπως για παράδειγμα τα Χριστούγεννα:

Ναι, Χριστουγεννιάτικη προβολή. Ν 9, Ν 12

Τέλος, σε ένα μικρότερο ποσοστό αναφορών υπογραμμίστηκε ότι έχουν διοργανωθεί προβολές στο νηπιαγωγείο με αφορμή τις Παγκόσμιες ημέρες (18%):

Ναι, για την ημέρα πολεμικής αεροπορίας. Ν 11, Ναι, για την Παγκόσμια Ημέρα ΑΜΕΑ. Ν 33

Συνοψίζοντας, το μεγαλύτερο μέρος του δείγματος της έρευνάς μας (62%) δεν έχει διοργανώσει κινηματογραφική προβολή στο χώρο του νηπιαγωγείου, ενώ το υπόλοιπο 38% δήλωσε ότι έχει σχετική εμπειρία. Αφορμές για διοργάνωση κινηματογραφικών προβολών στο νηπιαγωγείο στάθηκαν το περιεχόμενο των εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων (35%), και άλλες ιδιαίτερες εκδηλώσεις, όπως οι θρησκευτικές και εθνικές γιορτές ή οι Παγκόσμιες Ημέρες που αθροιστικά συγκεντρώνουν ποσοστό 65%.

ΕΡΩΤΗΜΑ 9^Ο: ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ

Η ένατη ερώτηση του ερωτηματολογίου ζητούσε από τις νηπιαγωγούς να απαντήσουν εάν έχουν σχεδιάσει διαθεματικές προσεγγίσεις με θέμα τον κινηματογράφο. Όπως βλέπουμε στον πίνακα 20 που ακολουθεί, οι μισοί (17/34) απάντησαν θετικά ότι δηλαδή έχουν σχεδιάσει σχετικές διαθεματικές προσεγγίσεις και οι άλλοι μισοί (17/34) αρνητικά δηλαδή ότι δεν έχουν σχεδιάσει.

Πίνακας 20: Αποτελέσματα σχεδιασμού διαθεματικών προσεγγίσεων

Όσοι απάντησαν θετικά καλούνταν να επιλέξουν μία ή/και περισσότερες από τις παρακάτω επιλογές αναφορικά με τον σκοπό της προσέγγισής τους:

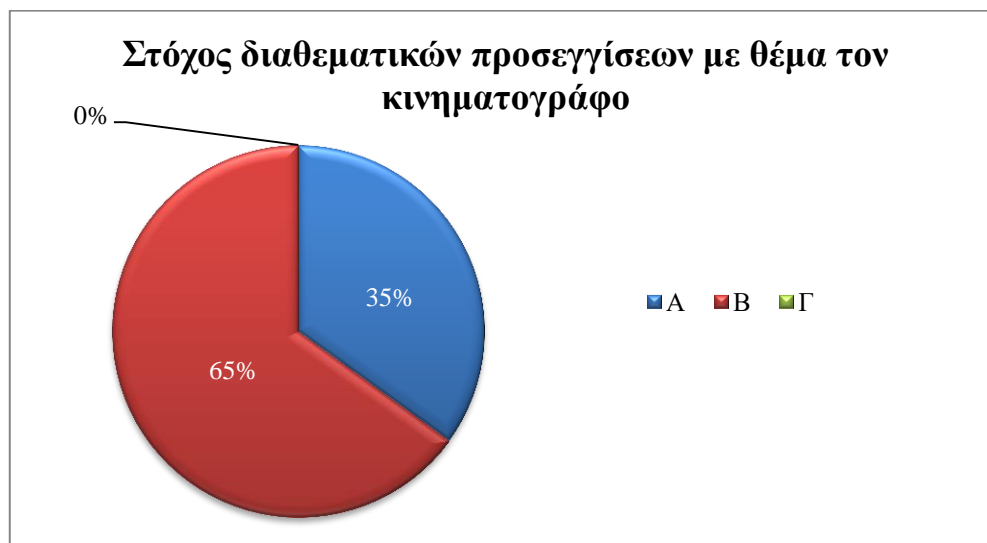
- A. Να αποκτήσουν τα παιδιά δεξιότητες για σωστή χρήση κινηματογραφικών προϊόντων
- B. Να εξοικειωθούν τα παιδιά με την κατασκευαστική διάσταση των οπτικοακουστικών κειμένων (π.χ. ταινίες, animation), δηλ. να κατανοούν τη γλώσσα (οπτική, γραπτή, ακουστική) του κινηματογράφου και το μήνυμα που παράγουν τα κινηματογραφικά προϊόντα
- Γ. Να είναι σε θέση τα παιδιά να δημιουργούν/να παράγουν και τα ίδια, σύντομα οπτικοακουστικά κείμενα (ταινίες, animation).

Όπως βλέπουμε και στον παρακάτω πίνακα (βλ. Πίνακα 20) οι μισοί νηπιαγωγοί που δήλωσαν ότι είχαν σχεδιάσει εκπαιδευτικές προσεγγίσεις με θέμα τον κινηματογράφο επέλεξαν:

- κατά 65% ότι σκοπός τους ήταν να εξοικειωθούν τα παιδιά με τα οπτικοακουστικά κείμενα, τη γλώσσα και το μήνυμα του κινηματογράφου (βλ. B),

- κατά 35% ότι σκοπός τους ήταν να αποκτήσουν τα παιδιά δεξιότητες για σωστή χρήση κινηματογραφικών προϊόντων (βλ. Α).
- Την επιλογή Γ που δήλωνε ως σκοπό την δημιουργία/παραγωγή από τα παιδιά σύντομα οπτικοακουστικά κείμενα (π.χ. Animation), δεν την επέλεξε κανένας από τους 17 εκπαιδευτικούς που δήλωσαν ότι είχαν σχεδιάσει εκπαιδευτικές προσεγγίσεις για τον κινηματογράφο.

Πίνακας 21: Σκοπός διαθεματικών προσεγγίσεων

Διαπιστώνεται ότι οι μισοί νηπιαγωγοί του δείγματος έχουν σχεδιάσει δράσεις με αντικείμενο τον κινηματογράφο αποσκοπώντας στην απόκτηση από τα παιδιά δεξιοτήτων κατανόησης (65%) ή δεξιοτήτων ορθής χρήσης (35%) των κινηματογραφικών προϊόντων, ενώ κανένας από αυτούς δεν έχει προσεγγίσει τον κινηματογράφο μέσα από την δημιουργία/παραγωγή οπτικοακουστικού υλικού.

Κεφάλαιο 5^ο : Συμπεράσματα-Συζήτηση αποτελεσμάτων

Ολοκληρώνοντας την ερευνητική μας παρέμβαση και σύμφωνα με τα αποτελέσματα που έχουμε στη διάθεσή μας διαπιστώσαμε ότι η ΚΠ θεωρείται από τις νηπιαγωγούς που συμμετείχαν στην έρευνα χρήσιμη για την επίτευξη της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Ωστόσο, η αξιοποίησή της, αν και υφίσταται, συμβαίνει περιστασιακά.

Αναφορικά με το πρώτο ερευνητικό ερώτημα «Ποιες είναι οι απόψεις των νηπιαγωγών για την αναγκαιότητα της Κινηματογραφικής Παιδείας στην Προσχολική Εκπαίδευση» διαπιστώσαμε πως η ΚΠ θεωρείται χρήσιμη στην προσχολική εκπαίδευση για το σύνολο του δείγματος (100%). Αυτή η άποψη τις περισσότερες φορές τεκμηριώνεται κυρίως επειδή ο κινηματογράφος προσλαμβάνεται από τους/τις νηπιαγωγούς του δείγματος ως εκπαιδευτικό εργαλείο (31%), που συμβάλλει στην επίτευξη των διδακτικών στόχων. Η χρησιμότητα της ΚΠ στην ΠΕ από τις νηπιαγωγούς του δείγματος τεκμηριώνεται επίσης και επειδή, όπως δηλώνουν, θεωρούν τον κινηματογράφο οικείο και ελκυστικό μέσο για τα παιδιά (25%), που συμβάλλει στην ανάπτυξη της κριτικής σκέψης, δημιουργικότητας και φαντασίας των παιδιών (21%). Λιγότεροι είναι οι νηπιαγωγοί που αναφέρονται ότι θεωρούν χρήσιμη την ΚΠ επειδή ο κινηματογράφος συμβάλλει στην αισθητική αγωγή (15%) και στην ψυχαγωγία (8%) των παιδιών.

Απόδειξη του ότι θεωρούν χρήσιμη την ΚΠ στο νηπιαγωγείο είναι και το γεγονός ότι όλες οι νηπιαγωγοί του δείγματος (100%) δηλώνουν ότι αξιοποιούν τον κινηματογράφο στην εκπαιδευτική διαδικασία. Όπως δήλωσαν, τον αξιοποιούν πρωτίστως ως διδακτικό μέσο για την επίτευξη των μαθησιακών στόχων (35%). Βλέπουμε δηλαδή ότι προσλαμβάνουν τον κινηματογράφο ως εκπαιδευτικό εργαλείο και ως τέτοιο τον αξιοποιούν. Αντίθετα, δηλώνουν ότι τον χρησιμοποιούν ως μέσο ψυχαγωγίας και χαλάρωσης των παιδιών (26%), ενώ, σύμφωνα με όσα δήλωσαν παραπάνω, λίγοι μόνο νηπιαγωγοί (6%) θεωρούν τη συμβολή του στην ψυχαγωγία των παιδιών ως λόγο που τεκμηριώνει στα μάτια τους την αναγκαιότητα της ΚΠ. Παρόλα αυτά, αν και θεωρούν χρήσιμο την ΚΠ στην ΠΕ, η συχνότητα αξιοποίησής κινηματογραφικών προϊόντων, είτε ως εκπαιδευτικό εργαλείο, είτε ως μέσο ψυχαγωγίας, γίνεται ως επί το πλείστον περιστασιακά (76%, βλ. σελ. 33). Τα είδη που

χρησιμοποιούνται περισσότερο είναι τα ντοκιμαντέρ και τα κινούμενα σχέδια (38% και 33% αντίστοιχα) και τα είδη που αναδεικνύονται ως το κινηματογραφικό είδος που θεωρούν ως το παιδαγωγικά πιο κατάλληλο είναι οι ταινίες εκπαιδευτικού περιεχομένου και τα ντοκιμαντέρ (67%). Βλέπουμε δηλαδή ότι τα κινούμενα σχέδια, αν και οι νηπιαγωγοί δηλώνουν ότι τα χρησιμοποιούν, δεν τα θεωρούν απαραίτητα παιδαγωγικά χρήσιμα ή κατάλληλα.

Τα αποτελέσματα των απαντήσεων στις υπόλοιπες ερωτήσεις σε σχέση με το δεύτερο ερευνητικό ερώτημα «Ποιες είναι οι πρακτικές που θεωρούν ότι εφαρμόζουν στο πλαίσιο της Κινηματογραφικής Παιδείας;» δείχνουν ότι

- Η επιλογή του κινηματογραφικού υλικού που αξιοποιείται στην τάξη γίνεται με βάση κριτήρια που αφορούν τον παιδαγωγικό χαρακτήρα (17%), τους διδακτικούς στόχους (16%), την καταλληλότητα για τα παιδιά (16%), το περιεχόμενο (15%) και τη συμβατότητα με πλαίσιο της τάξης (14%), ενώ η αισθητική διάσταση του κινηματογράφου (11%) και η ψυχαγωγία/απόλαυση των παιδιών (6%) αναδεικνύονται σε λιγότερα σημαντικά κριτήρια.
- Οι προβολές γίνονται κυρίως στη γωνιά της παρεούλας (65%), σε οθόνη Η/Υ (67%) και μέσω διαδικτύου/you tube (74%).
- Η πλειονότητα του δείγματος δεν έχει συμμετάσχει, ούτε διοργανώσει με τους μαθητές του κάποια δημόσια προβολή σε αίθουσα κινηματογράφου (79%) ή κινηματογραφική προβολή στο χώρο του σχολείου (62%). Όσοι δήλωσαν ότι έχουν αντίστοιχη εμπειρία, το 21% και 38% αντίστοιχα, δήλωσαν ότι αυτό συνέβη λόγω εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων ή λόγω ειδικών περιστάσεων, όπως γιορτές (Εθνικές, θρησκευτικές γιορτές, Αφιερωματικές Παγκόσμιες ημέρες, προβολές Δήμου), γεγονός που επιβεβαιώνει τον περιστασιακό χαρακτήρα των προβολών.
- Οι μισοί νηπιαγωγοί του δείγματος έχουν σχεδιάσει και δράσεις με αντικείμενο τον κινηματογράφο. Αυτές, όπως είπαν, αποσκοπούσαν κυρίως στην απόκτηση από τα παιδιά δεξιοτήτων κατανόησης (65%) ή δεξιοτήτων ορθής χρήσης (35%) των κινηματογραφικών προϊόντων. Η δυνατότητα προσωπικής έκφρασης και δημιουργίας μέσα από τον κινηματογράφο, δηλαδή η επικοινωνιακή και αισθητική, δημιουργική διάσταση του μέσου και η παραγωγή οπτικοακουστικού υλικού, όπως προτείνεται και από το Πρόγραμμα Σπουδών για παράδειγμα η εξοικείωση με διαδικασία

δημιουργίας απλής οπτικοακουστικής αφήγησης (βλ. σελ. 15), δεν έχει αναδειχθεί.

Κλείνοντας, συμπεραίνουμε ότι το δείγμα των ερωτηθέντων νηπιαγωγών υποστηρίζει σε επίπεδο απόψεων την καλλιέργεια της ΚΠ στο νηπιαγωγείο και την αξιοποίηση του κινηματογράφου στη μαθησιακή διαδικασία. Σε επίπεδο εκπαιδευτικών πρακτικών δεν φαίνεται να την υποστηρίζουν ωστόσο. Στην όποια χρήση του κινηματογράφου και υπόλοιπου οπτικοακουστικού υλικού που αξιοποιείται στην τάξη, υπερτερούν το διδακτικό στοιχείο και η υποστήριξη των γνωστικών στόχων των δραστηριοτήτων, η περιστασιακή αξιοποίηση και στρατηγικές που δεν συνάδουν με τον σκοπό της κινηματογραφικής παιδείας ή τους στόχους της οπτικοακουστικής έκφρασης (βλ. σελ. 13-15). Ως επί το πλείστον εφαρμόζονται δράσεις, οι οποίες ενσωματώνουν στην μαθησιακή διαδικασία κυρίως ταινίες μυθοπλασίας ή τεκμηρίωσης ως εργαλεία κατανόησης ή μεταφοράς γνώσης κάνοντας περισσότερο εκπαίδευση με χρήση κινηματογράφου παρά εκπαίδευση για τον κινηματογράφο και την καλλιέργεια του αντίστοιχου γραμματισμού. Τα παραπάνω συμφωνούν με προγενέστερες σχετικές έρευνες (βλ. σελ. 19) και κάνουν ακόμη πιο επιτακτική την ανάγκη για στήριξη και πιο στοχευμένες και συστηματικές επιμορφώσεις των εκπαιδευτικών προσχολικής ηλικίας ώστε να μπορέσουν να ανταποκριθούν πιο αποτελεσματικά στις σύγχρονες συνθήκες

Βιβλιογραφία

- Bryman, A. (2017). *Μέθοδοι κοινωνικής έρευνας*. Στο Αϊδίνης Αθ. (Επιμ.), (Π. Σακελλαρίου). Αθήνα: Gutenberg.
- Buckingham, D. (2008). *Εκπαίδευση στα ΜΜΕ, Αλφαριθμητισμός, μάθηση και σύγχρονη κουλτούρα*, Ευαγγελία Κούρτη (Επιμ.) Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Kalantzis, M., Core, B. (2013). *Νέα μάθηση: Βασικές αρχές για την επιστήμη της εκπαίδευσης*, Ευγενία Αρβανίτη (Επιμ.), Γιώργος Χρηστίδης (μτφρ.). Αθήνα: Κριτική.
- Monaco, J. (2019). *ΠΩΣ ΔΙΑΒΑΖΟΥΜΕ ΜΙΑ ΤΑΙΝΙΑ Κινηματογραφική Βιομηχανία, Μέσα και η Επόμενη Εποχή*. Μαρία Παραδείση, Επαμεινώνδας Σκαρπέλης (Επιμ.), Ανδρέας Κίικρας, Αμαλία Σταθάκη (μτφρ.). Αθήνα: Εκδόσεις Gutenberg.
- Γκόρια, Σ. (2014). *Κατανόηση και παραγωγή πολυτροπικών κειμένων στην προσχολική ηλικία: η περίπτωση των χαρτών* (Διδακτορική Διατριβή). Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Παιδαγωγικό Τμήμα Προσχολικής Εκπαίδευσης, Βόλος.
- Γουλή, Δ. (2016). *Εικόνες της παιδικής ηλικίας στη μεγάλη οθόνη*, Θεσσαλονίκη: University Studio Press.
- Δημητριάδου, Ε. (2018). Προσεγγίζοντας τον κινηματογράφο στο ελληνικό σχολείο. Στο *5ο Πανελλήνιο Εκπαιδευτικό Συνέδριο Κεντρικής Μακεδονίας*. Ανακτήθηκε 11/12/2019, από <http://5syn-thess2016.ekped.gr/praktika/>
- Θεμελή, Ε. (2015). *Ο κινηματογράφος στη σχολική εκπαίδευση* (Διπλωματική εργασία). Πανεπιστήμιο Κρήτης, Φιλοσοφική Σχολή Τμήμα Φιλολογίας, Κρήτη.
- Θεοδωρίδης, Μ. (2009). Κινηματογράφος και παιδί. Μια απόπειρα χαρτογράφησης του χώρου, *Ερευνώντας τον κόσμο του παιδιού. Αφιέρωμα: Παιδική Ηλικία και Κινηματογράφος*, Επιστημονική Περιοδική Έκδοση της Ο.Μ.Ε.Ρ., τεύχος 99, (1-17). Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Θεοδώρου, Β., Μουμουλίδου, Μ., & Οικονομίδου, Α. (Επιμ.). (2006). «Πιάσε με αν μπορείς...» *Η παιδική ηλικία και οι αναπαραστάσεις της στον σύγχρονο ελληνικό κινηματογράφο*. Αθήνα: Αιγόκερως.
- Θεοδοσίου, Ν. & Σπύρου, Δ. (2001). *Το παιδί στον ελληνικό κινηματογράφο*. Αθήνα: Εκδόσεις Νεανικό Πλάνο.

- Κολοβός, Ν. (1999). *ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ Η τέχνη της βιομηχανίας*. Αθήνα: Εκδόσεις Καστανιώτη.
- Κορωναίου, Α. (2006). Παιδί, κινηματογράφος και... εκπαίδευση. Στο *Πιάσε με αν μπορείς*, σ. 150-159.
- Κούρτη Ε., Σιδηροπούλου, Χ. & Τσίγκρα, Μ. (2009). Εισαγωγή επιμελητριών του αφιερώματος. Στο Ε. Κούρτη, Χ. Σιδηροπούλου & Μ. Τσίγκρα (επιμ.) *Ερευνώντας τον κόσμο του παιδιού. Αφιέρωμα: Παιδική Ηλικία και Κινηματογράφος*, Επιστημονική Περιοδική Έκδοση της Ο.Μ.Ε.Ρ., τεύχος 9. (σσ. ix-xxv). Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Οικονομίδου, Α. (2006). «Βλέπεις ό,τι βλέπω;»: το ζήτημα του εννοούμενου θεατή. Στο Β. Θεοδώρου, Μ. Μουμουλίδου & Α. Οικονομίδου (Επιμ.). *Πιάσε με αν μπορείς*, σ. 245-268.
- Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, (2011). *Οδηγός Εκπαιδευτικού για το Πρόγραμμα Σπουδών του Νηπιαγωγείου*. (Νέο πρόγραμμα σπουδών). Αθήνα.
- Πολιτιστική Κίνηση Εκπαιδευτικών Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης (2001). *Παιδί και κινηματογράφος*. Αθήνα: Σαββάλας.
- Σεμεντεριάδης, Θ., Σιδηροπούλου, Χ. & Τσαμποδήμου Δ. (2012). Η κινηματογραφική παιδεία στο νηπιαγωγείο: οι απόψεις των νηπιαγωγών. Στο *ΤΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ*, τεύχος 105-106, σσ. 216-226.
- Σπύρου, Δ., (2006). Σχολείο και Κινηματογράφος. Στο Β. Θεοδώρου, Μ. Μουμουλίδου & Α. Οικονομίδου (Επιμ.). *Πιάσε με αν μπορείς*, σ. 271-277.
- Σπύρου, Δ. (2004). *Τα παιδιά στις ταινίες του Φρανσουά Τρυφό*. Αθήνα: Νεανικό Πλάνο.
- Σπύρου, Δ. (1998). *Ο κόσμος μέσα από τα μάτια των παιδιών*. Διεθνές Φεστιβάλ Κινηματογράφου Αρχαίας Ολυμπίας. *Το παιδί στον Ιταλικό Νεορεαλισμό* (σσ.5-9). Νομαρχιακή αυτοδιοίκηση Ηλείας/Ηλειακή Α.Ε.
- ΥΠ.Ε.Π.Θ. (2002), Διαθεματικό ενιαίο Πλαίσιο Προγραμμάτων Σπουδών (Δ.Ε.Π.Π.Σ – Α.Π.Σ.) για το Νηπιαγωγείο και Προγράμματα Σχεδιασμού και Ανάπτυξης Δραστηριοτήτων, Αθήνα.
- Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, Δαφέρμου Χ., Κουλούρη Π., Μπασαγιάννη Ε., (2008). *Οδηγός νηπιαγωγού – Εκπαιδευτικοί σχεδιασμοί Δημιουργικά περιβάλλοντα μάθησης*. Αθήνα: Ο.Ε.Δ.Β.

Χοντολίδου, Ε. (1999). Εισαγωγή στην έννοια της πολυτροπικότητας, *Γλωσσικός Υπολογιστής*, Τόμος 1, 115-117. Ανακτήθηκε 20/11/2019, από <http://www.komvos.edu.gr/periodiko/periodiko1st/default.htm>.

Eidsvik, C. (1978). *Cinliteracy Film among the Arts*. New York: Horizon Press.

Παράρτημα

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

Στο πλαίσιο της πτυχιακής εργασίας με θέμα «Κινηματογραφική Παιδεία εκπαιδευτικές πρακτικές και προτάσεις στο νηπιαγωγείο» με επόπτριες την κ. Χριστίνα Σιδηροπούλου, ΕΔΙΠ Διδακτικής Μεθοδολογίας και την κ. Ιφιγένεια Βαμβακίδου, Καθηγήτρια νεότερης ελληνικής Ιστορίας και πολιτισμού στο ΠΔΜ επιμελήθηκα αυτό το ερωτηματολόγιο. Η συμπλήρωσή του από εν ενεργεία νηπιαγωγούς είναι απαραίτητο στάδιο για την συλλογή των απαραίτητων πληροφοριών προκειμένου να εκπονήσω την εργασία. Η συνεργασία σας είναι πολύτιμη. Σας ευχαριστώ πολύ.

1. Θεωρείτε χρήσιμη στο νηπιαγωγείο την καλλιέργεια της *κινηματογραφικής παιδείας*;

ΝΑΙ ΟΧΙ

Εξηγήστε γιατί.

2. Αξιοποιείτε τον κινηματογράφο στην εκπαιδευτική διαδικασία;

ΝΑΙ ΟΧΙ

Αν ναι, ποιο από τα παρακάτω είδη χρησιμοποιείτε;

Ταινίες Κινούμενα σχέδια/animation Ντοκιμαντέρ άλλο
(ποιο;)

Για ποιο λόγο;

- A) ως διδακτικό μέσο για την επίτευξη των μαθησιακών στόχων
B) ως μέσο ψυχαγωγίας και χαλάρωσης των παιδιών
Γ) ως αντικείμενο της διδακτικής προσέγγισης
Δ) ως μέσο ανάπτυξης της σχέσης των παιδιών με τις τέχνες

Πόσο συχνά;

- A) Συστηματικά, σε εβδομαδιαία βάση
B) Περιστασιακά, όταν κριθεί απαραίτητο
Γ) Σπάνια, σε γιορτές ή κάποιο έκτακτο γεγονός/λόγο

3. Ποιος επιλέγει το κινηματογραφικό υλικό/προϊόν που προβάλλετε ή αξιοποιείτε στην τάξη;

- Ο/η νηπιαγωγός της τάξης
- Τα παιδιά
- Ο/η νηπιαγωγός μαζί με τα παιδιά
- Ο Σύλλογος Διδασκόντων
- Αν κάποιος άλλος, ποιος;

4. Το κινηματογραφικό υλικό/προϊόν που χρησιμοποιείτε στην τάξη σας συνήθως το προβάλλετε

Στην γωνιά:

του Η/Υ Στην παρεούλα σε ειδικά διαμορφωμένο χώρο αλλού

σε οθόνη:

Η/Υ TV οθόνη προτζεκτορα tablet

Μέσω:

DVD διαδίκτυο/you tube

5. Με ποια κριτήρια επιλέγετε το κινηματογραφικό υλικό που χρησιμοποιείτε στην τάξη σας; (αναφέρετε τουλάχιστον 3)

.....
.....

6. Ποιο κινηματογραφικό προϊόν θεωρείτε ως κατάλληλο παιδαγωγικά ή παιδαγωγικά χρήσιμο;

.....
.....

7. Έχετε διοργανώσει εκπαιδευτική επίσκεψη των μαθητών σας σε δημόσια κινηματογραφική προβολή; Αν ναι, με ποια αφορμή;

ΝΑΙ ΟΧΙ

Αν ναι, με ποια αφορμή;

8. Έχετε διοργανώσει κινηματογραφική προβολή στο χώρο του νηπιαγωγείου σας;

Αν ναι, με ποια αφορμή;

9. Αν έχετε σχεδιάσει διαθεματικές προσεγγίσεις με θέμα τον κινηματογράφο, ποιος ήταν ο επιδιωκόμενος στόχος σας;

A) να αποκτήσουν τα παιδιά δεξιότητες για σωστή χρήση κινηματογραφικών προϊόντων

B) να εξοικειωθούν τα παιδιά με την κατασκευαστική διάσταση των οπτικοακουστικών κειμένων (π.χ. ταινίες, animation), δηλ. να κατανοούν τη γλώσσα (οπτική, γραπτή, ακουστική) του κινηματογράφου και το μήνυμα που παράγουν τα κινηματογραφικά προϊόντα,

Γ) να είναι σε θέση τα παιδιά να δημιουργούν/να παράγουν και τα ίδια, σύντομα οπτικοακουστικά κείμενα. (ταινίες, animation)

Σας ευχαριστώ πολύ!

Ευαγγελίου Λίνα

Κατηγοριοποίηση Δεδομένων (Excel)

A		B	C	D		E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R
		1η ερώτηση				2η ερώτηση												3η ερώτηση	
A/A	Θεωρείτε χρήσιμο στο νηπιαγωγείο την κληματογραφική τεχνική;		Αξιολογείτε τον κληματογράφο στην εκπαιδευτική διαδικασία;		Αν ναι, ποιο από τα παρακάτω είδη χρησιμοποιείτε;				Για ποιο λόγο;				Πόσο συχνά;				Ποιος επαλέγει το κληματογραφικό υλικό/προϊόν που αξιολογείτε στην τάξη;		
	ΝΑΙ	ΌΧΙ	ΝΑΙ	ΌΧΙ	ΤΑΙΝΙΕΣ	ΚΙΝΟΥΜΕΝΑ ΣΧΕΔΙΑ	ΝΤΟΚΥΜΑΝΤΕΡ	Άλλο?	A	B	Γ	Δ	ΣΥΣΤΗΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΣΙΑΚΑ	ΣΠΑΝΙΑ					
N1	X		X			X		X	ερασιτεχνικές ταινίες από σχολεία	X	X	X	X				X		ΝΗΠΙΑΓ, ΝΗΠΙΑΓ+ ΠΑΙΔΙΑ
N2	X		X			X		X		X	X	X					X		ΝΗΠΙΑΓ, ΠΑΙΔΙΑ
N3	X		X			X		X		X	X	X					X		ΝΗΠΙΑΓ, ΠΑΙΔΙΑ
N4	X					X		X									X		ΝΗΠΙΑΓ
N5	X					X		X									X		ΝΗΠΙΑΓ, ΝΗΠΙΑΓ+ ΠΑΙΔΙΑ
N6	X					X		X									X		ΝΗΠΙΑΓ
N7	X					X		X									X		ΝΗΠΙΑΓ+ΠΑΙΔΙΑ
N8	X					X		X									X		ΝΗΠΙΑΓ, ΝΗΠΙΑΓ+ ΠΑΙΔΙΑ
N9	X					X		X									X		ΝΗΠΙΑΓ+ΠΑΙΔΙΑ
N10	X					X		X									X		ΝΗΠΙΑΓ
N11	X					X		X									X		ΝΗΠΙΑΓ+ΠΑΙΔΙΑ

Εικόνα 1: Κωδικοποίηση δεδομένων 1^{ου}, 2^{ου} και 3^{ου} ερωτήματος

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	
		4η ερώτηση		5η ερώτηση			6 ερώτηση		7η ερώτηση		8η ερώτηση		9η ερώτηση					
		Το κινηματογραφικό υλικό στη τάξη σας το προβάλλετε		Με ποια κριτήρια επιλέγετε το κινηματ. Υλικό			Παιδαγωγικά κατάλληλο προών		διοργάνωση εκπαιδευτικής επίσκεψης		διοργάνωση κινηματογραφικής προβολής		Σχεδιασμός διαφορετικών προεργάσεων με θέμα το κινηματ., επιδιωκόμενος στόχος					
		ΧΩΡΟΣ	οθόνη	μέσω	1	2	3	ΝΑΙ	ΟΧΙ	ΑΦΟΡΜΗ	ΝΑΙ	ΟΧΙ	ΑΦΟΡΜΗ	A	B	Γ	Δ	
A/A					Προσoji στο λεξιλόγιο και σε σκηνές βίας	να είναι μεταφωτισμένο	να βοηθά στην ανάπτυξη διαφ. Προγραμμάτων που υλοποιούνται στο νηπαιγ.	κινημενα σχέδια, εκπαιδ. ταινίες, γιοκμαντέρ, ερασιπ. εργικές ταινίες από σχολεία	X			X		X				
N1	Παρεούλια	H/Y							X			X						
N2	Παρεούλια	H/Y, TV		ευχάριστο	διδασκτικό	κατανοητό			X		X		Εκπόνηση προγράμματος	X	X			
N3	Παρεούλια			Με τους στόχους της μαθησιακής ενότητας	Με τις επιθυμίες κ επιλογές των παιδιών		ΔΕΝ ΑΠΑΝΤΗΣΕ	X			X							X
N4	Παρεούλια	H/Y	Διαδίκτιο /youtube	Θεματική ενότητα που διδάσκεται	Τους στόχους που επιθυμούμε να επιτευχθούν	Το περιεχόμενο του κινηματογραφικού υλικού	Αυτό που ανταποφίνεται στην ηλικία των παιδιών και στους παιδαγωγικούς στόχους που θέτουμε στο νηπαιγείο	X			X		Μίθει του αιώπου		X			
N5	ΤΟΥ Η/Υ	H/Y	DVD, Διαδίκτιο /youtube	ευχάριστο	διδασκτικό	κατανοητό	DVD, YOUTUBE	X			X							X
N6	ΤΟΥ Η/Υ, Παρεούλια	οθόνη προτζέκτορα	DVD, Διαδίκτιο /youtube		Τους στόχους που επιθυμούμε να επιτευχθούν	Το περιεχόμενο του κινηματογραφικού υλικού	DVD	X			X				X			
N7	ΤΟΥ Η/Υ	H/Y	Διαδίκτιο /youtube	κατάλληλο για την ηλικία των παιδιών	Τους στόχους που επιθυμούμε να επιτευχθούν	Τους στόχους που επιθυμούμε να επιτευχθούν	ντοκιμαντέρ, εκπαιδευτικά προγράμματα	X			X			X				
N8	Παρεούλια	H/Y	Διαδίκτιο	Κρισηύσιο	Ενδοσχολικό, συλλογικό		Αυτό που εμπλέκει το παιδί σε ένα ενεργό και εκπαιδευτικό		X			X						

Εικόνα 2: Κωδικοποίηση δεδομένων 4^{ου}, 5^{ου}, 6^{ου}, 7^{ου}, 8^{ου} και 9^{ου} ερωτήματος